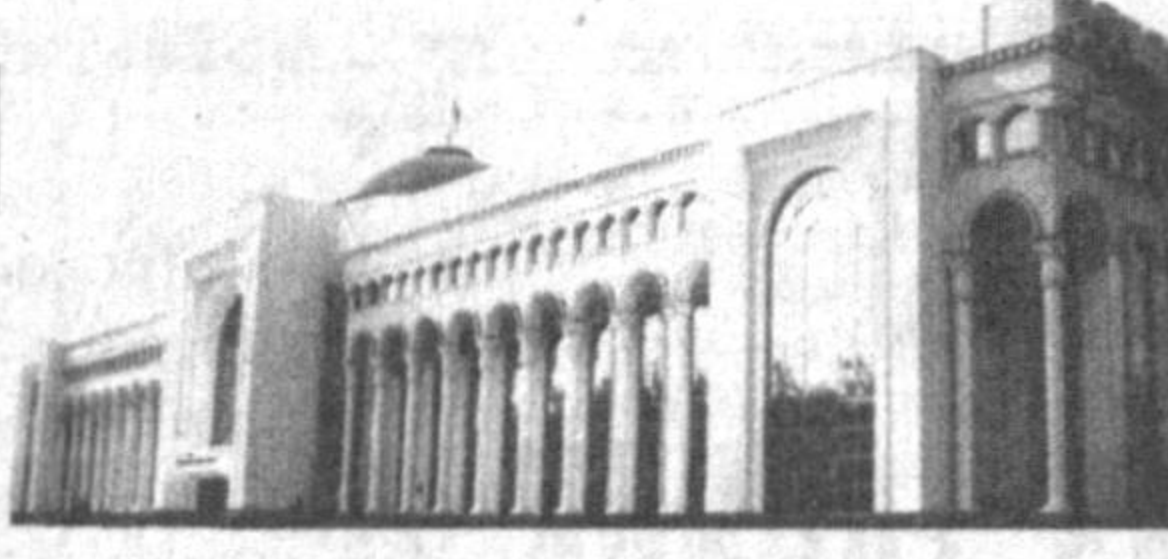

ТОШКЕНТ

ОҚШОМ

ШАХАР ИЖТИМОЙ-СИЁСII ГАЗЕТАСИ

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 113 (9.457) 2000 йил 22 сентябрь, жума

Сотувда эркин нархда

Ислом КАРИМОВ

Пойтахтимиз Тошкентнинг мамлакатимиз сиёсий, иқтисодий-ижтимоий ва маънавий ҳаётидаги мавқеи, аҳамияти ҳаммамизга аён. Барчамизга қадрдон бўлган бу азим, гўзал ва бетакрор шаҳар нафақат мустақил давлатимизнинг пойтахти, балки юртимизнинг қиёфасини белгилайдиган, серкуёш диёримизнинг бутун кўркун тароватини ўзида намоён этадиган Ватанимиз остонасидир.

ПРЕЗИДЕНТ ТУРКМАНИСТОНГА ЖўНАБ КЕТДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 21 сентябрь кунни икки кунлик расмий ташриф билан Туркменистонга жўнаб кетди.

Сафар олдидан Президентимиз журналистларга интервью берар экан, жумладан шундай деди:

— Бугунги кунда Ўзбекистон ва Туркменистон ҳукуматлари олдидан ўзаро ҳамкорликка доир қатор масалалар кўриб чиқилди. Бу масалаларнинг ҳар бири ҳам муҳим ва мураккаб. Уларнинг ҳар бири ҳам ўзига хос тарқалган. Шунингдек, биз ўзаро қўшнилик ҳисобидан ҳамкорликни янада кучайтириш ва мустақилликни таъминлаш бўлиб қолган. Шунингдек, биз ўзаро қўшнилик ҳисобидан ҳамкорликни янада кучайтириш ва мустақилликни таъминлаш бўлиб қолган. Шунингдек, биз ўзаро қўшнилик ҳисобидан ҳамкорликни янада кучайтириш ва мустақилликни таъминлаш бўлиб қолган.

ҲУЖЖАТЛАР ИМЗОЛАНДИ

Ашхобод, 21 сентябрь. ЎзА махсус мухбири Анвар Каримов хабар қилди:

Шу куннинг ўзида Ислом Каримов Ашхободга етиб келди. Шаҳар аэропортида давлатимиз раҳбарини Туркменистон Президенти Сапармурод Ниёзов кутиб олиш маросими бўлиб ўтди.

Туркменистон Президенти саройида Ислом Каримов ва Сапармурод Ниёзов яқин ҳамкорликни таъминлаш бўлиб ўтди. Шунингдек, биз ўзаро қўшнилик ҳисобидан ҳамкорликни янада кучайтириш ва мустақилликни таъминлаш бўлиб қолган.

ЭНЕРГЕТИКА — ДАВЛАТИМИЗ САЛОҲИЯТИ, ИҚТИСОДИЁТИМИЗ ТАЯНЧИ

Оқсаройда энергетика тизимини янада ривожлантириш ва таъмирлаш ишлари бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирлик, идора, кўмитга ва ташкилотлар раҳбарлари, мутахассислар иштирок этди.

Иштирокчилар Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов бошқарди.

Иштирокчилар Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов бошқарди. Шунингдек, биз ўзаро қўшнилик ҳисобидан ҳамкорликни янада кучайтириш ва мустақилликни таъминлаш бўлиб қолган. Шунингдек, биз ўзаро қўшнилик ҳисобидан ҳамкорликни янада кучайтириш ва мустақилликни таъминлаш бўлиб қолган.

Келажакка интилган шаҳар

20 сентябрь кунни Тошкент шаҳар ҳокимлигида ўтказилган йиғилиш пойтахтни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан янада ривожлантириш масалаларига бағишланди. Унда бу борадаги бош режанинг 2015 йилгача бўлган лойиҳаси муҳокама этилди. Йиғилишда Тошкент шаҳар ҳокими К. Н. Тўлаганов сўзга чиқди.

Тошкент шаҳри яқин 15 йил ичида қай тарзда бўлиши, шаҳарнинг қайси томонга қараб ривожланиши нафақат Ўзбекистонда, қолаверса Ўрта Осиёда ўзининг тугган ўрни билан, салоҳияти билан, янги иқтисодий-ижтимоий моҳияти билан ажралиб туриши керак, деб таъкидлади жумладан нотик.

Ўзбекистон Республикаси Мустақилликка эришгандан сўнг Тошкентда, мамлакатимиз пойтахти сифатида бир қанча силжиларга эга бўлди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Абдуғаниевич Каримов Тошкентда бўлаётган ўзгаришларга, унинг янгиланишига доимий равишда маддад бериб келди. Шаҳарда қурилатган аксарият йирик иншоотлар лойиҳаси муҳокамасида қатнашиб, ўз фикр-мулоҳазалари ва таклифларини билдирадидилар. Хар бир қурилатган иншоот бўйича бир эмас, бир неча лойиҳа ташкилотлари жалб этилиб, шулар ичидан чуқур ўрганилиб, хар томонлама маъқул деб топилган лойиҳа қурилишига тавсия қилинади.

1994-2000 йиллар давомида шаҳримизда йирик маданий-маиший иншоотлар, кўркам бинолар, халқ ҳўжалигининг турли соҳаларига тегишли бўлган «Миллий банк», «Интерконтинентал» меҳмонхонаси, офис ва биржа бинолари мажмуаси, Марказий банк биноси, «Туркистон» саройи, Олий Мажлис биноси, шаҳар ҳокимлиги биноси, «Оқсарой» мажмуаси, Банкар ассоциацияси маркази, «Жар» спорт мажмуаси, Миллий банк спорт мажмуаси, янги ҳайвонот боғи, «Ўзқўрғазмасавдо» маркази, «Шератон» меҳмонхонаси, Гольф клуби, Теурийлар тарихи Давлат музейи, Алишер Навоий, Шаҳидлар, Хотира ва қадрлаш мажмуалари қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Янги замонавий технологияларга эга бўлган «Кока-кола», «Ўз-Самсунг электроникс», «Дойч кабел-Тошкент», «Кобул текстайл», «Хобос Тапо», «ВИСО», «ЎзСматана» ва бошқа кўплаб қўшма ишлаб чиқариш кор-

хоналари барпо этилди. Шу давр ичида 40 километрга яқин йўллар қурилди. Фаргона йўли, Сағбон, Фиробий, Қорасарой, Фафур Фулом, Аҳмад Доғиш кўчалари шулар жумласидандир. Шунингдек 200 километрга яқин эски кўчалар таъмирланди. Бу эса умумий шаҳар кўчаларининг 20 фоизини ташкил қилади.

Тошкент шаҳри ҳудудида жойлашган бир қанча дам олиш ва истироҳат боғлари қурилди ва қайтадан таъмирланди. Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигининг, Бобур, «Боғи Эрам» боғлари шулар жумласидандир. Шулар билан бирга ободлаштириш ишларининг олиб борилиши натижасида Тошкент шаҳрида умумий 142 гектар янги яшил зона ташкил этилди.

Шу билан бир қаторда уй-жой ва маиший бинолар қурилиши давом эттирилади. Эски уйлар бузиб ташланиб, тубдан янги уй-жойлар қурилади. Шу давр мобайнида давлат капитал қўйилмалар ҳисобига 10 мингга яқин уй-жойлар, «Ўзуйжоймагармабанк» орқали 4 мингга уй-жойлар, улусдошлиқда қатнашиш шарти билан 300 та уй-жой аҳолига топширилди.

Шаҳар инфратузилмасининг бир маромда ишланиши учун жуда кўп соҳалар бўйича катта ҳажмдаги ишлар олиб борилади. Биринчидан шаҳар транспорт қатновини яхшилаш учун 40 километр трамвай ва 60 километр троллейбус йўллари қуриб топширилди, 3 та трамвай, 5 та троллейбус, 40 та автобус, 18 та йўналиш таксиларининг янги маршрутлари очилди. «Тошшаҳарўловчи» давлат уюшмаси корхоналари 95 та трамвай, 192 та троллейбус, 995 та энгил русумли автомобиль, 32 та микроавтобус, 578 та автобуслар билан бойитилди. Ҳозирги пайтда метронинг учинчи йўналишидаги қурилиш ишлари жадал олиб бориляпти.

1994-2000 йиллар мобайнида 23,2 километрик катта ҳажмдаги сув қувурлари Тош-ГРЭСдан то Назарбеккача олиб келиниди ҳамда «Бешиёгон» сув тармоғи қурилиб ишга туширилди. Чилонзор, Акмал Икромов, Собир Раҳимов, Шайхонтоқур туманлари аҳоли-

да жойлашган қозонхоналар меъёрадаги иш ҳолатига олиб келинди. Коммунал ҳўжалиқда 3 мингга яқин кўп қаватли уй-жойлар таъмирлашдан чиқарилиб, бу ишларни бажариш учун 16 минг тоннага яқин темир қувурлари ишлатилди.

Шаҳар телефон тармоқлари корхоналарида ҳам бу давр ичида анча ишлар амалга оширилди. Утган давр мобанида 18 та янги телефон станциялари ишга туширилиб, 6 та телефон станцияларида таъмирлаш ишлари олиб борилади. Шунинг натижасида абонентларнинг умумий сони 499 мингга етказилди. Шаҳар ҳудудида станциялараро алоқа ишга туширилди.

Тошкент шаҳридаги бозорларнинг аксарияти қайтадан қурилди. Чорсу дехқон, Бектемир дехқон, Бектемир улғуржи-чакана, Отчопар буюм, «Карвон-бозор», Миробод дехқон, Юнусобод универсал бозорлари шулар жумласидандир. Янги қурилиш ва таъмирлаш ишлари натижасида 30 мингга яқин янги савдо ўринлари ташкил қилинди. Тошкент шаҳри аҳолисини ном билан таъминлаш масаласи умуман қайта кўриб чиқилди. Бунинг учун аҳоли зич яшайдиган жойларда Германия технологияси билан ишлайдиган 53 та янги нововойхоналар қуриб битказилди.

Мана шу ишларнинг ҳаммаси шаҳарнинг 2000 йилгача ижтимоий-иқтисодий ривожланишининг қабул қилинган бош режаси асосида олиб борилади. Ҳўш, қириб келаётган 15 йил мобайнида шаҳарсозлик бўйича асосий қилинадиган ишлар, шаҳарнинг бўлажак истиқболи қандай? Бу масалалар ҳал этилганида Тошкентнинг мамлакатимиз пойтахти ва унинг республика микдасида тугган ижтимоий-иқтисодий ўрни албатта инobatта олиниши зарур, деб таъкидлади Тошкент шаҳар ҳокими К. Н. Тўлаганов. Тошкентнинг бош режасини кўрганмизда унинг Тошкент вилояти бош режаси билан биргаликда боғлаб кўришимиз зарур. Сув, газ, оқова сувлар, дам олиш жойлари, катта магистрал йўллар билан бир-бирига боғлиқлигини ва бирга ечимини топиш зарурлигини унутмаслигимиз керак.

Тошкент шаҳар Халқа йўли деярли бугунги кунда шаҳар ички йўлига айланиб қолди. Албатта биз янги Халқа йўли устида ўйлаб, яқин йилларда уни қуриб топширишимиз керак. Йирик масалалардан яна бири Тошкент шаҳар аэропорти биносининг таъмирлаш ишларини тугаллаб, янгисини қуришни ўйлашимиз керак.

Саноатнинг тугган ўрнини инobatта олиб, Тошкентдаги завод ва фабрикаларни қайта жиҳозлаб, бугунги кун талабларига етказишимиз зарур. Шаҳар ичида жойлашган ва бугунги кунда самарасиз ишлайдиган баъзи бир ташкилотлар, автокорхоналар ва бошқа идоралар аста-секин шаҳар четига чиқарилиб, бу жойларда таъмирлаш ишлари давом эттирилади.

Хар бир даврда уй-жой қурилиши масалаларига алоҳида эътибор берилган. Бу вазифа ҳам ана шу даврда асосий масала бўлиб қолади. Ўзининг ҳолати бўйича кўп қаватли уйларни таъмирлаш ишлари ҳам бошланиши керак. Шаҳарда 9-12 кўп қаватли уйлардан аста-секин 4-5 қаватли уйларга ўтиш бугунги шароитда ўзини яна бир яхши томондан кўрсатди.

Халқ таълими, соғлиқни сақлаш ва уй-жой коммунал ҳўжалиги бўйича бошланган ишлотлар давом эттирилади. Умуман иқтисодийнинг ҳамма соҳалари бўйича мана шу даврда мўлжалланган бош режа бўйича ишлар давом эттирилади.

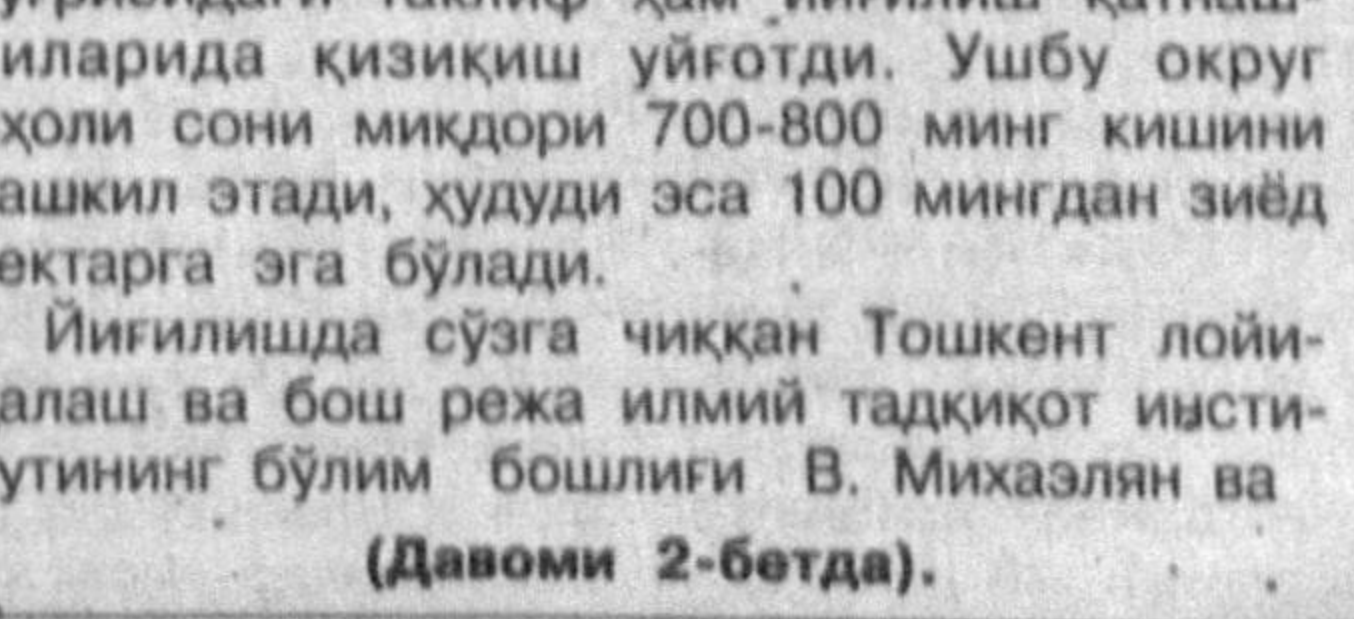
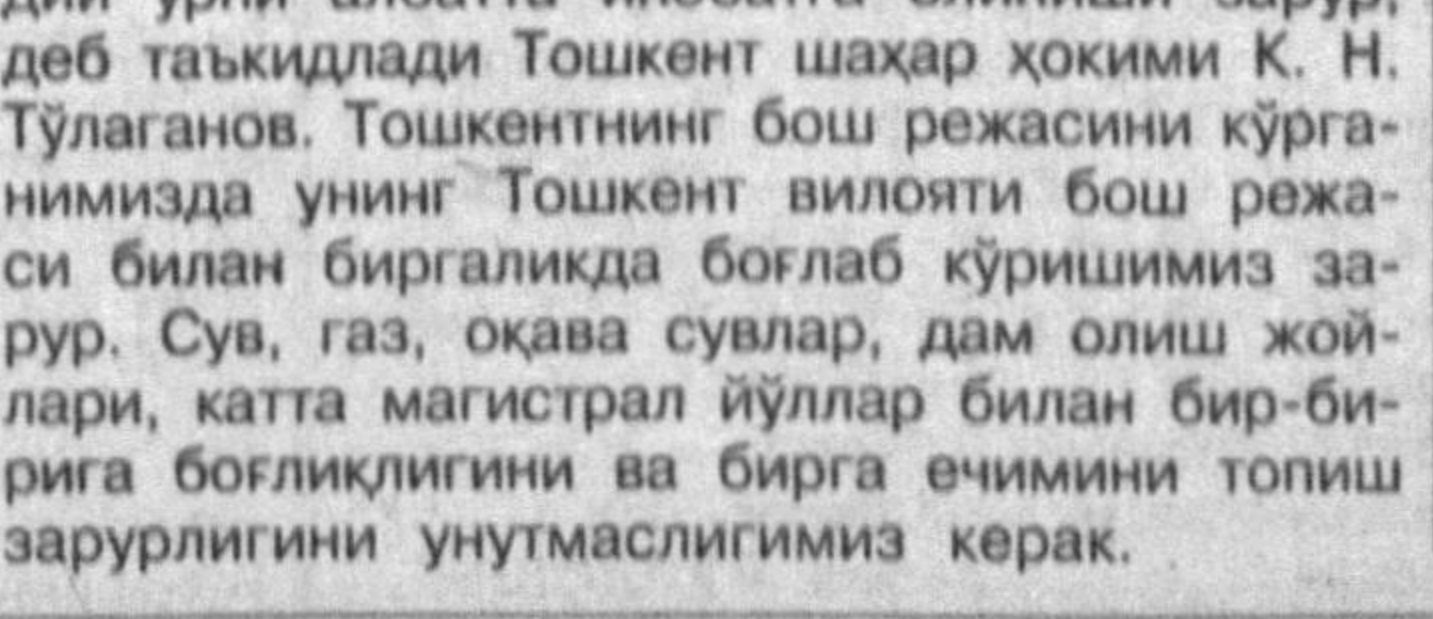
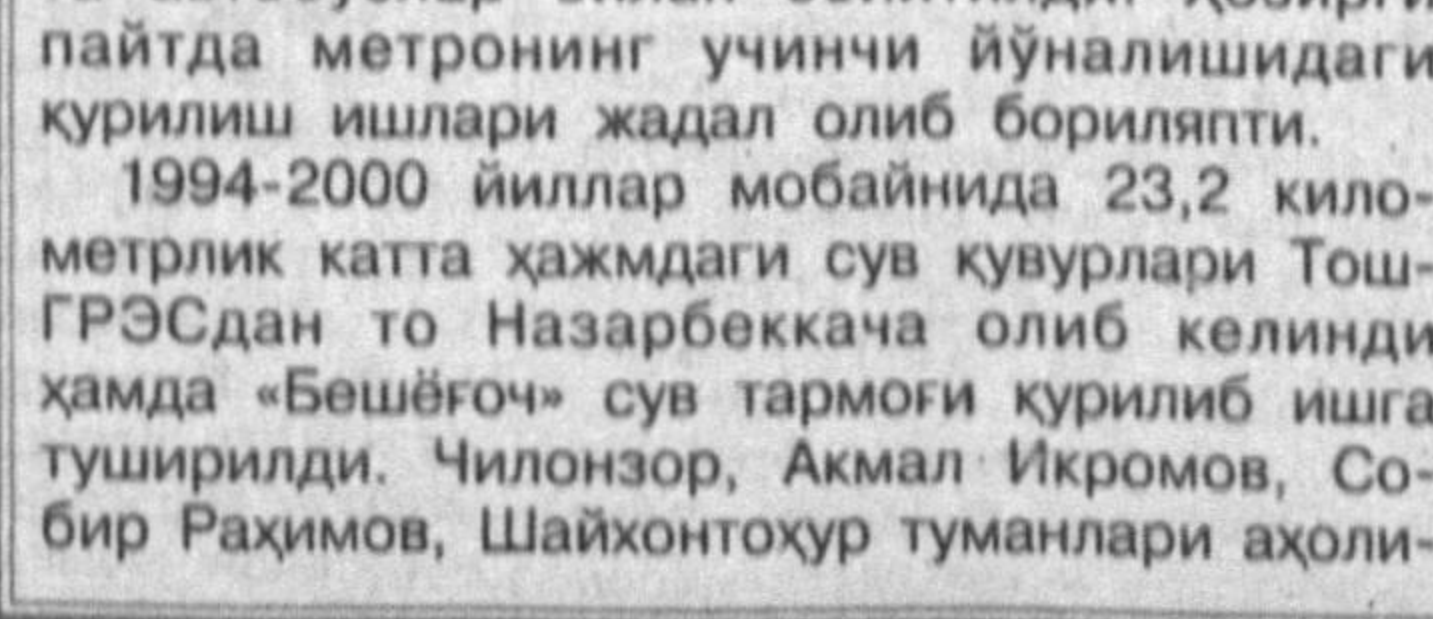
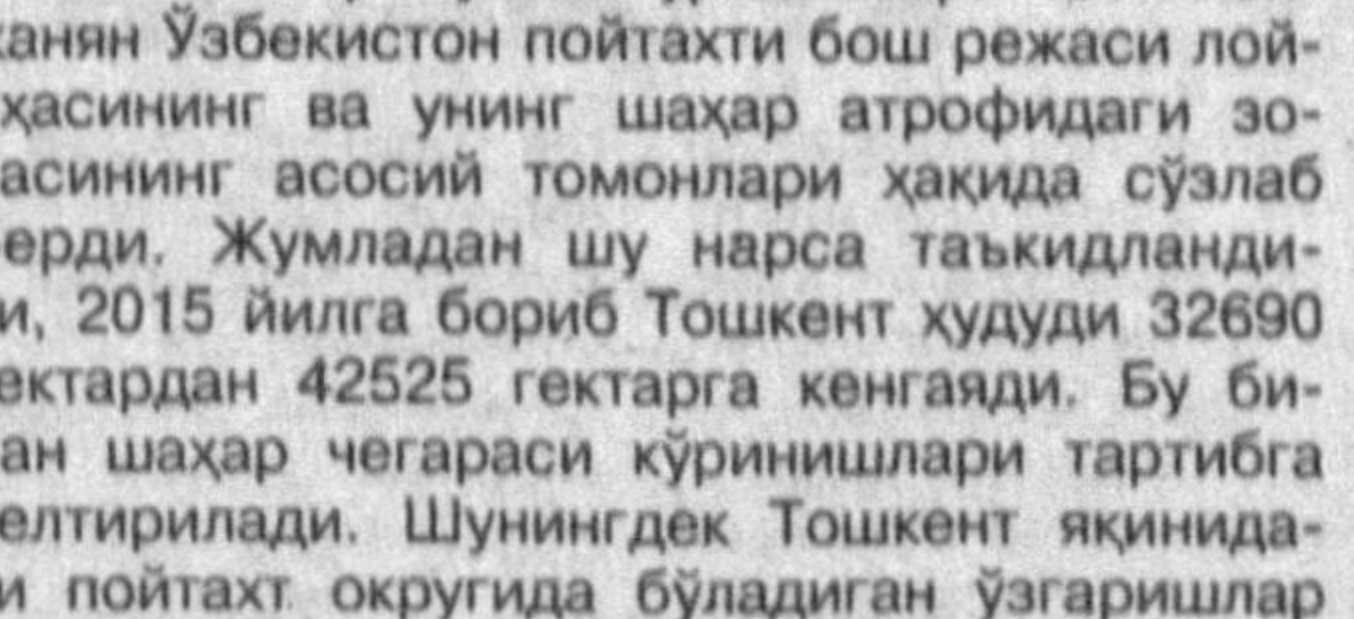
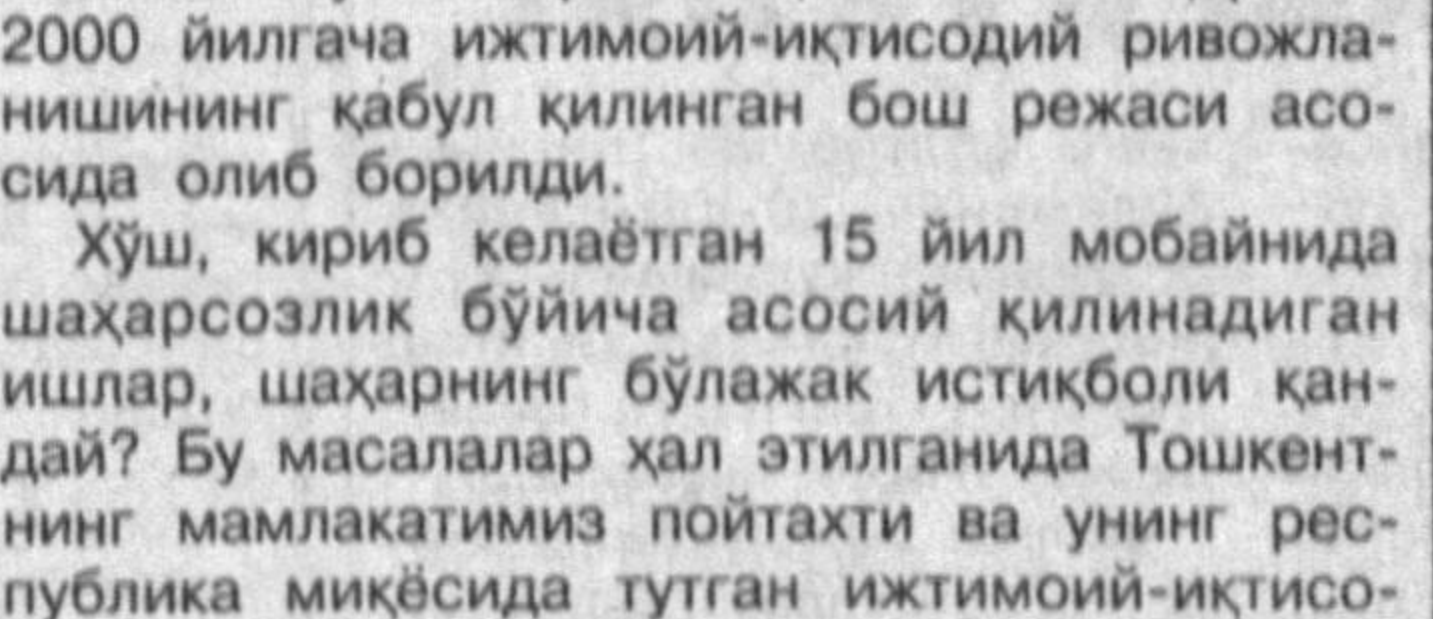
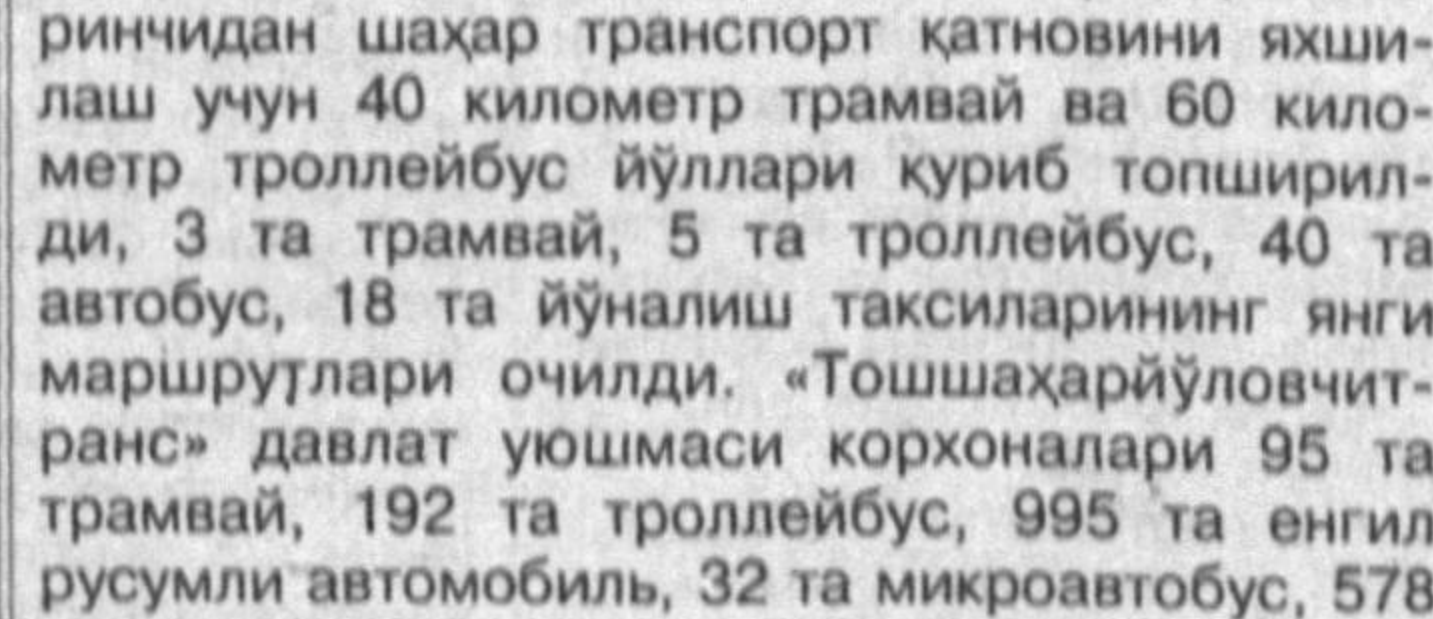
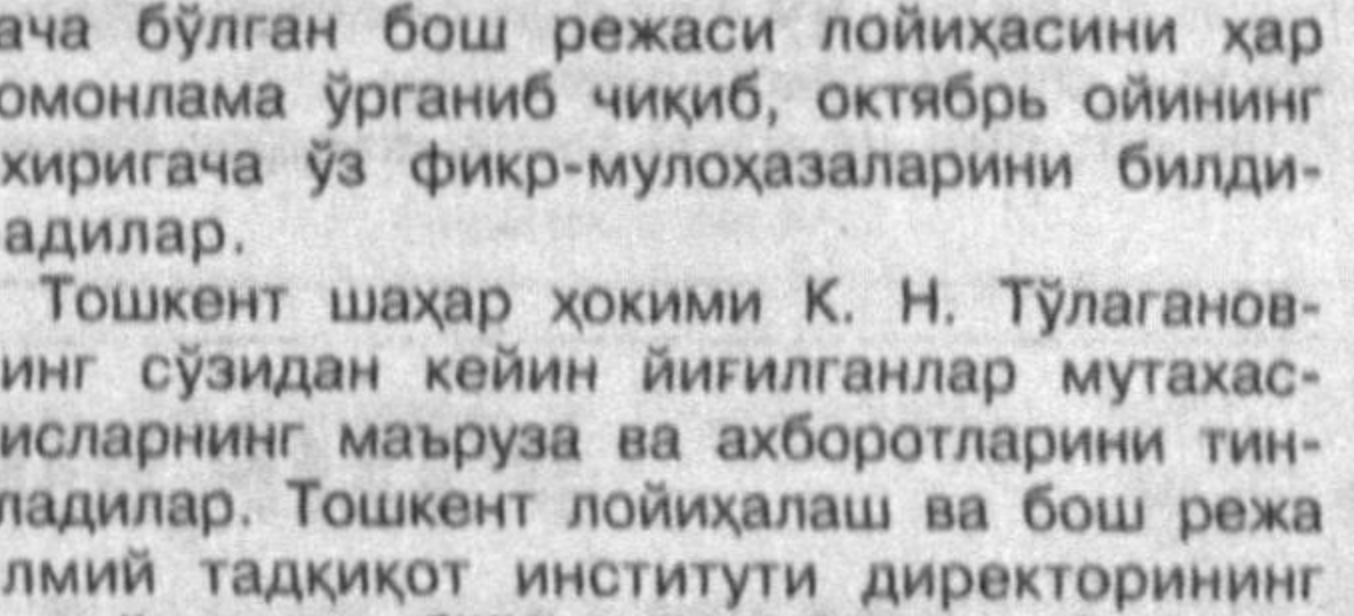
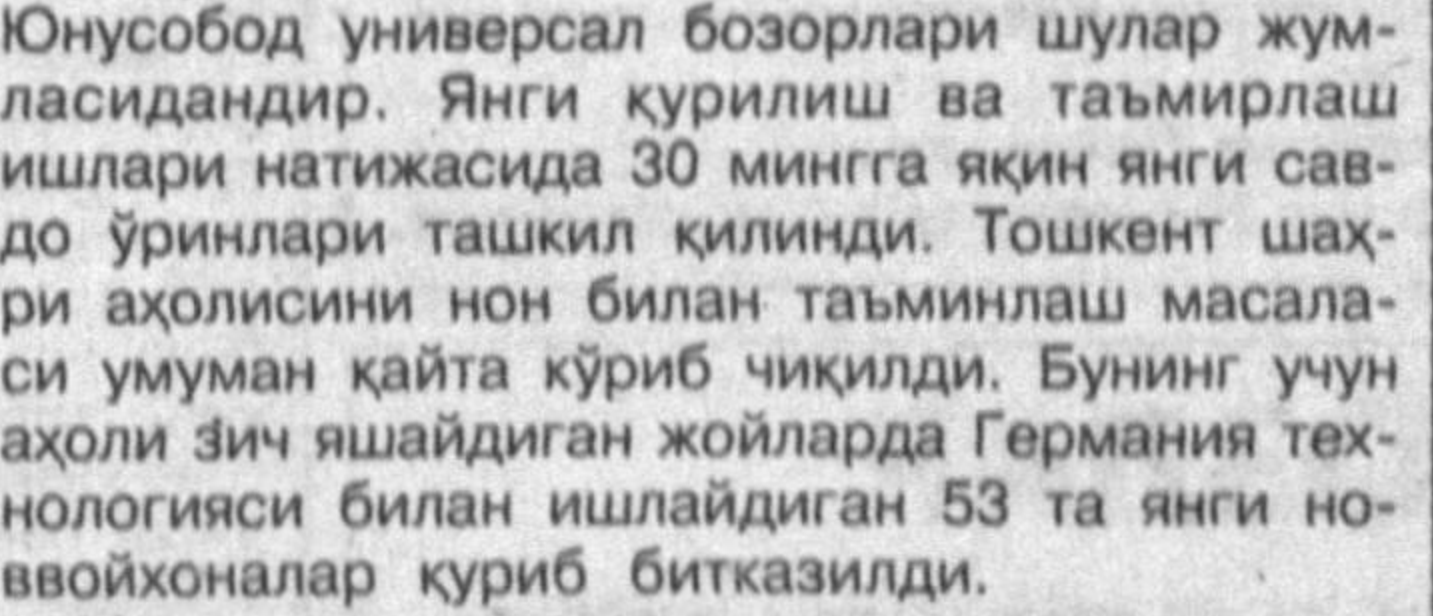
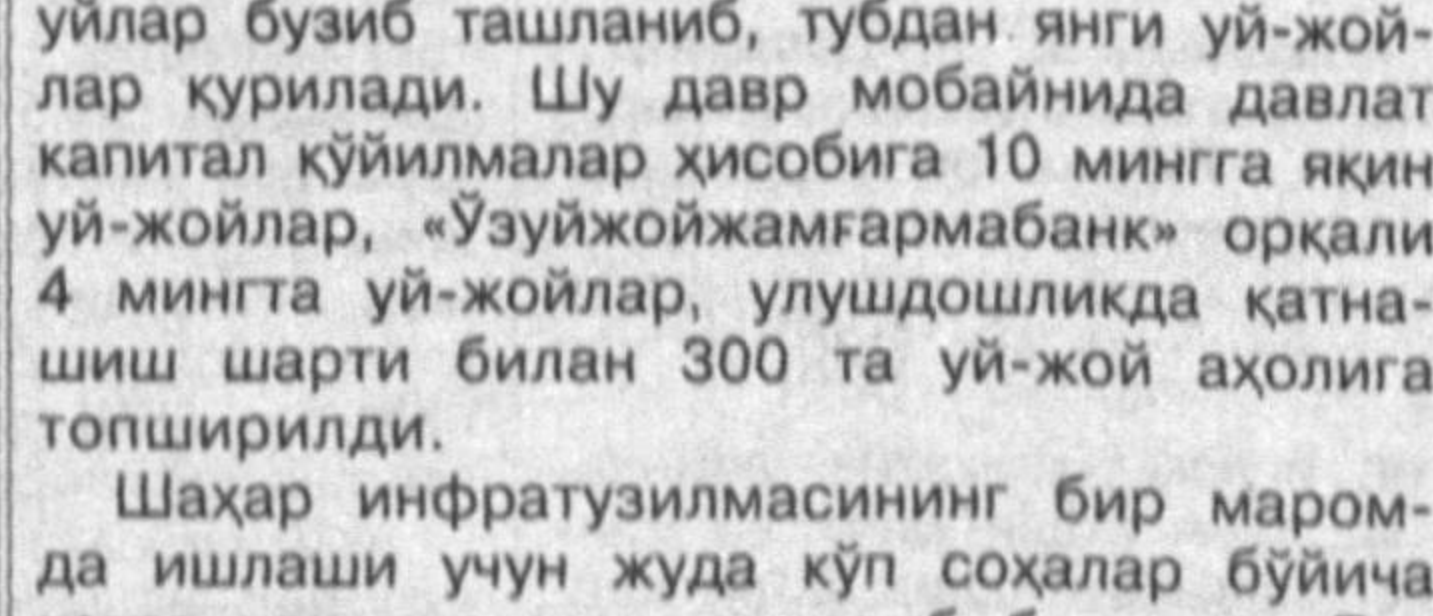
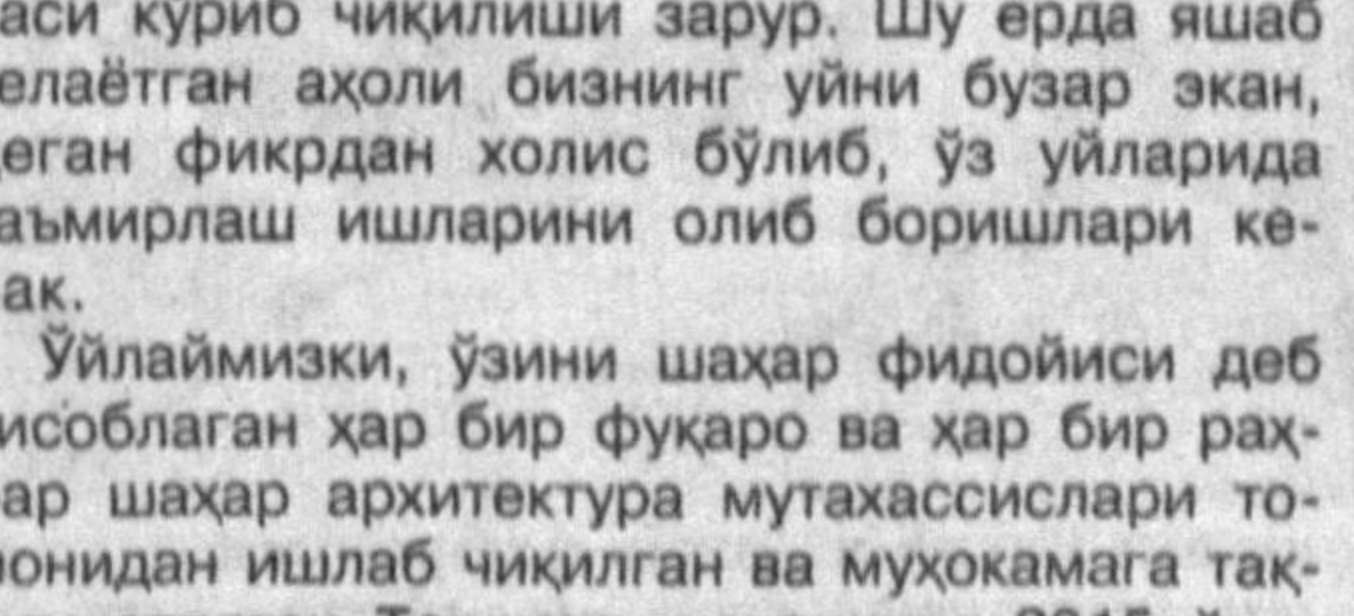
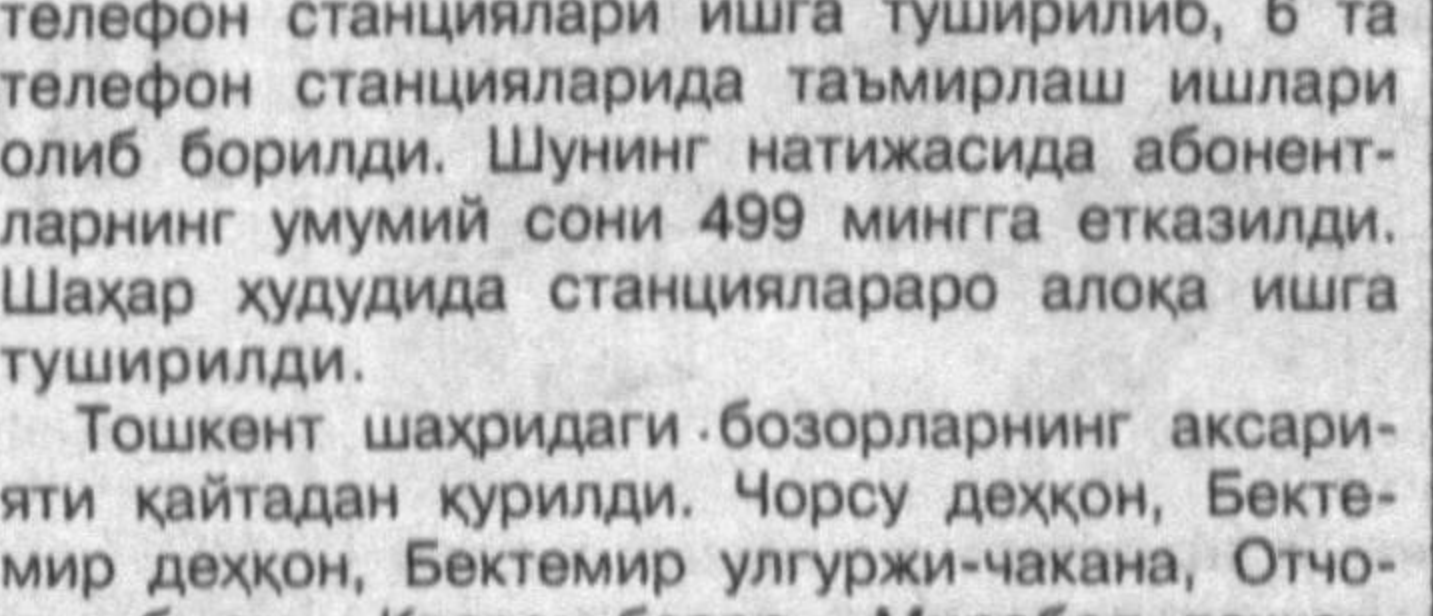
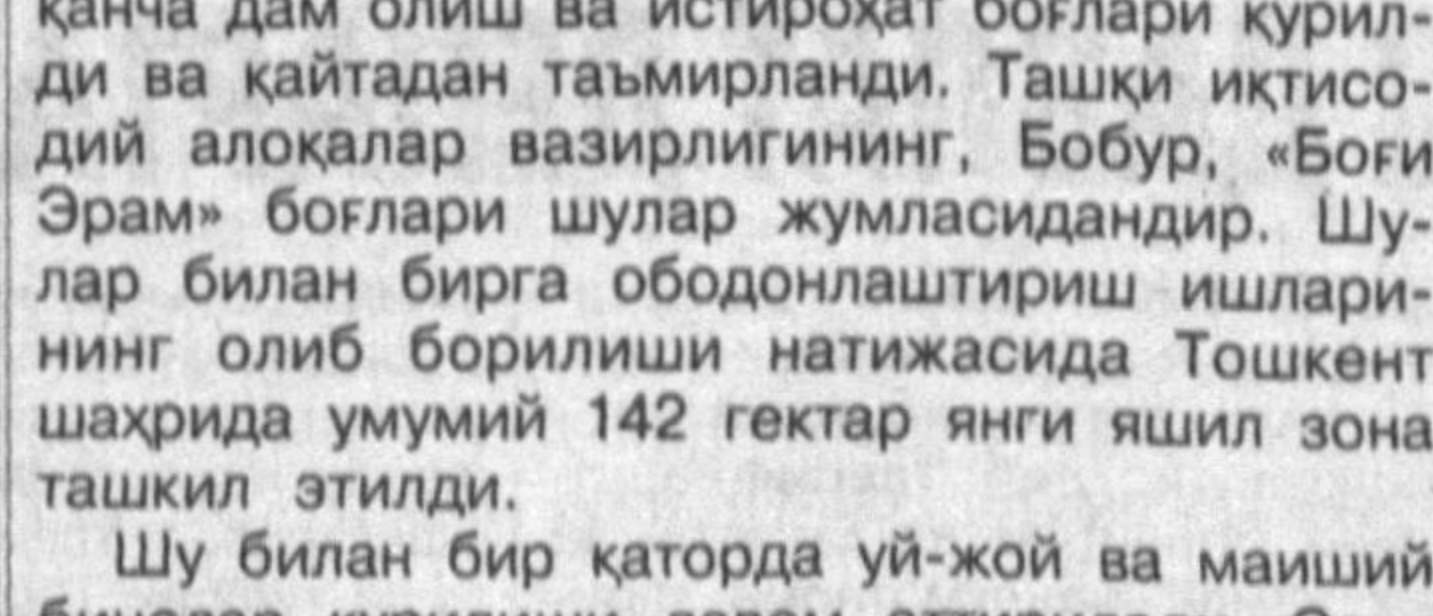
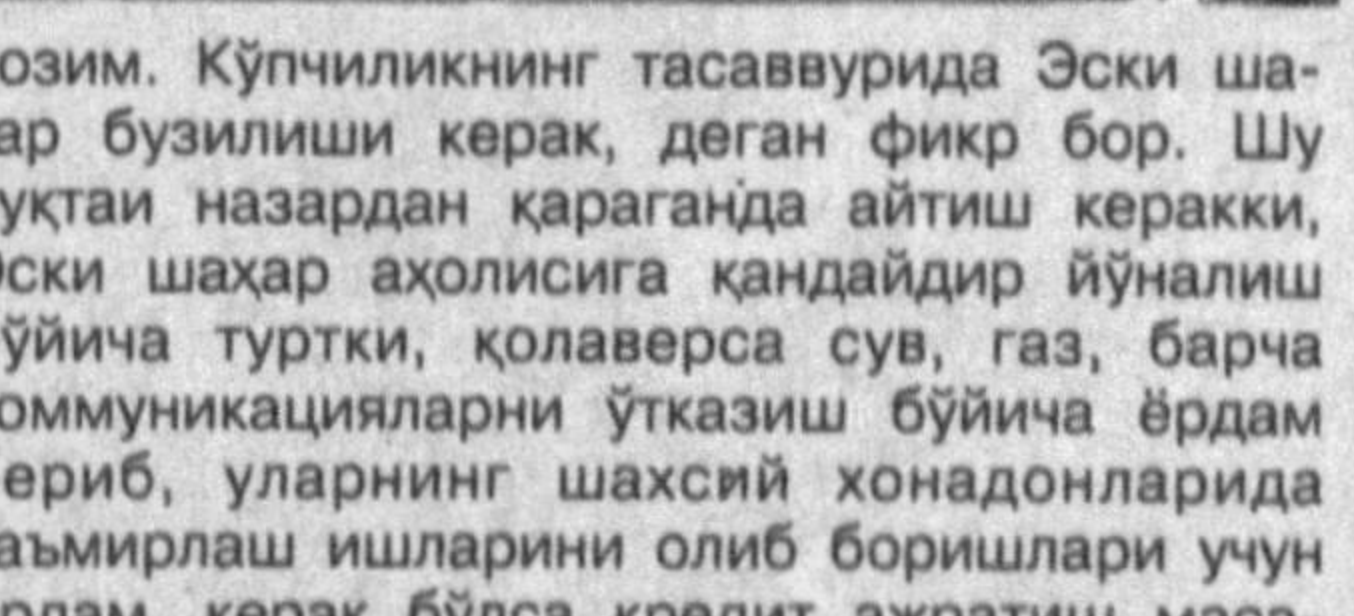
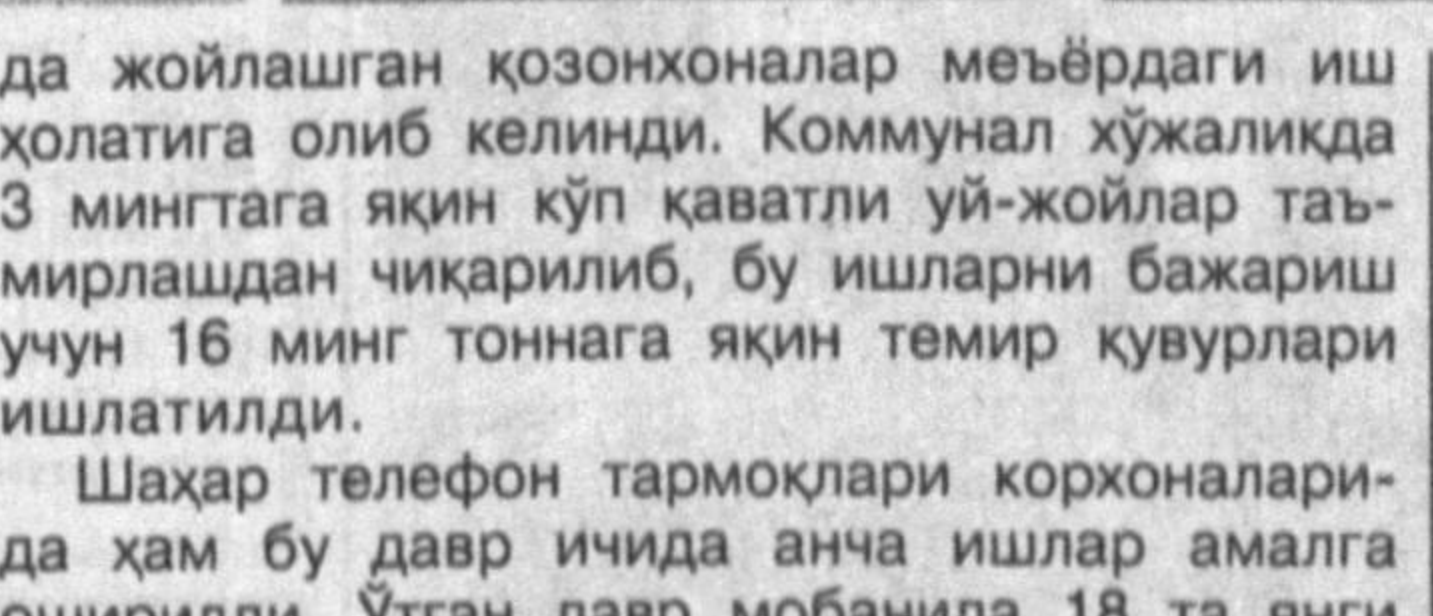
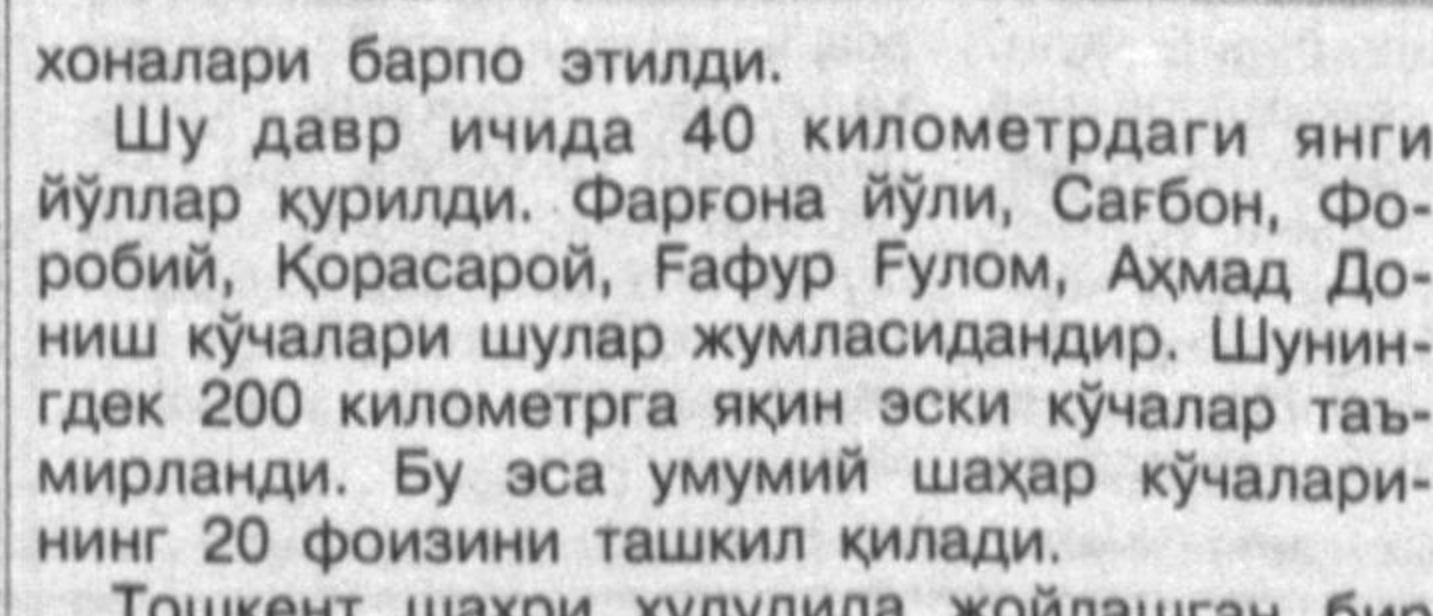
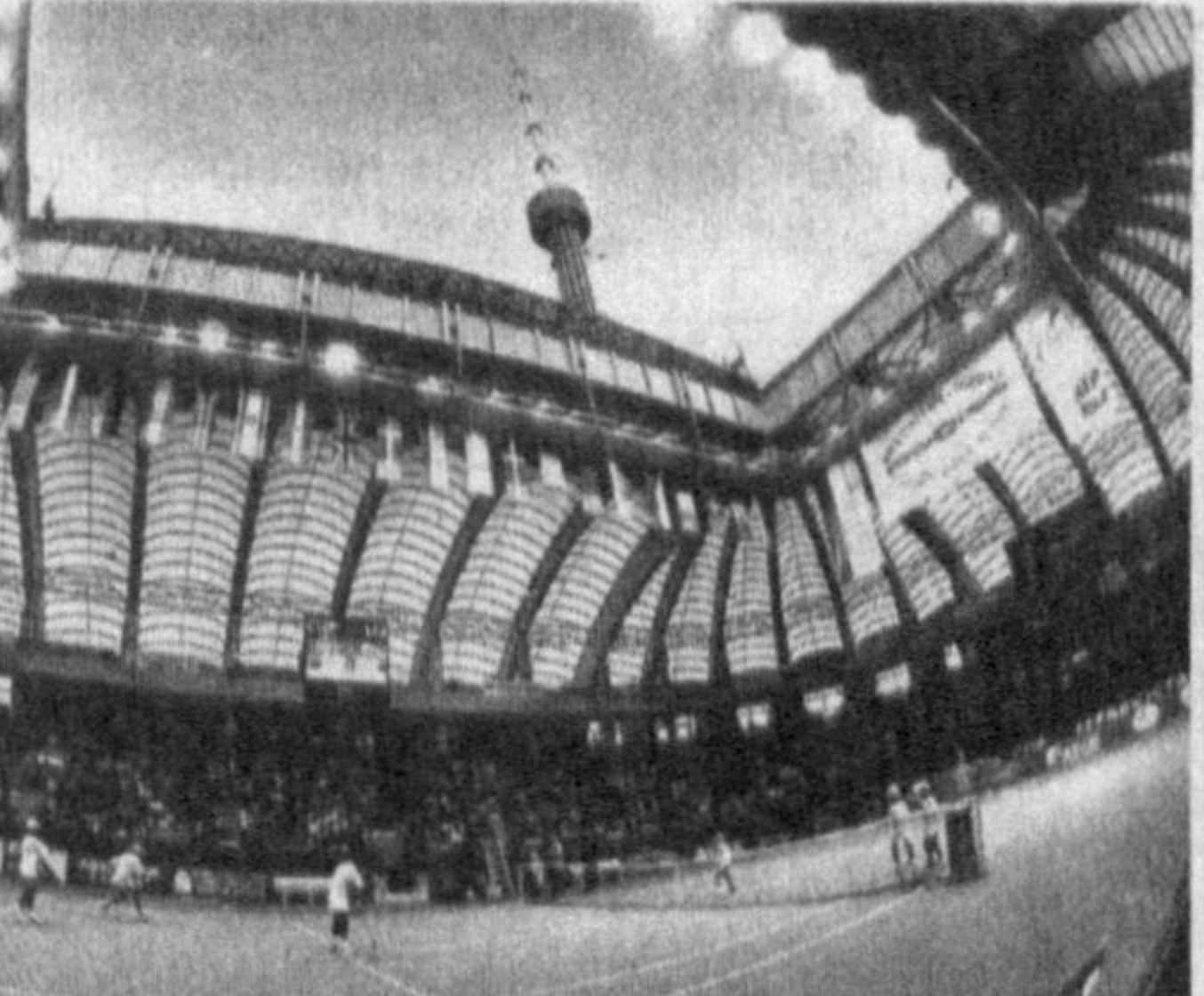
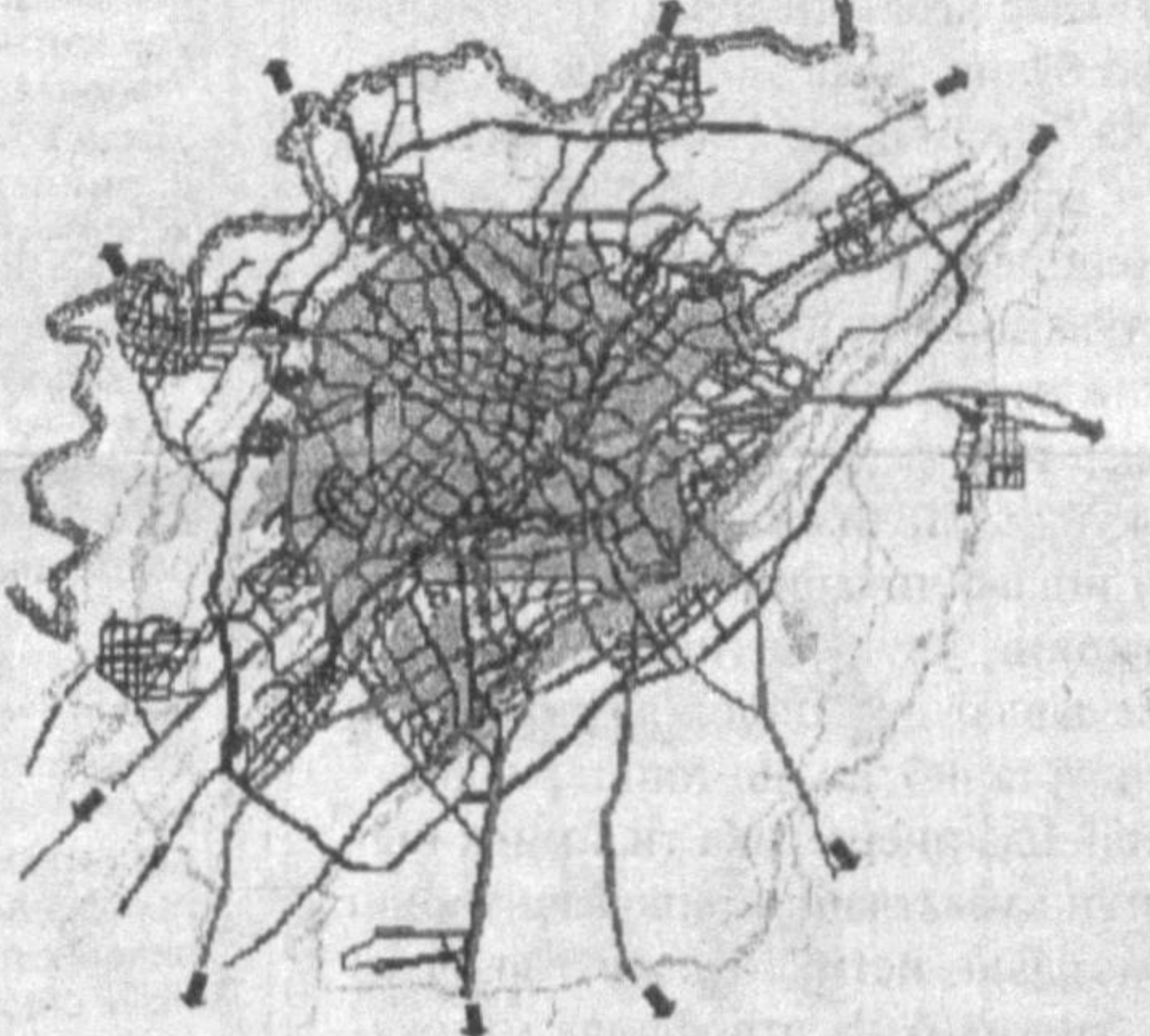
Бир сўз билан айтганда шаҳар аҳолисининг турмуш шароитини яхшилаш, ишлаши, маълумот олиши, соғлигини тиклаши ва кундалик ҳаётидаги бугунги кунда учраб келаётган барча камчиликларни бартараф этиш, аҳолига янги қулайликлар яратиш бўйича катта ҳажмдаги ишлар олиб борилади.

Яна бир нарсани атиб ўтиш лозимки, биз шаҳарнинг хар бир даҳаси, маҳалласи, мавзеси, кўчаси, қолаверса хар бир хонадон бўйича аниқ бир тасаввурга эга бўлишимиз ва аҳолига аниқ бир фикрни айтишимиз керак. Тошкентда қайси жабҳада нима бўлиши, қачон бўлиши, қай йўналишда бўлишини аҳоли билиши зарур.

Шу ўринда бир нарсани эслатиб ўтиш

ТОШКЕНТ XXI АСР БОШИДА ҚАНДАЙ БўЛАДИ?

Шаҳар ҳокимлигида пойтахтни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бош режасининг 2015 йилгача бўлган лойиҳаси муҳокама этилди

ЭНЕРГЕТИКА – ДАВЛАТИМИЗ САЛОҲИЯТИ, ИҚТИСОДИЁТИМИЗ ТАЯНЧИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

бойликларини бу йўсинда ҳавога совуриб юборишни жиноят, деб билман, дея таъкидлади Президент. Газ ва нефть ўта қimmatбахо технологик хом ашё, кейинчалик ўрни қопланмайдиган бойликдир. Табиат ато этган бундай бебаҳо неъматларни келажак авлодлар учун ҳам асрашимиз даркор.

Мамлакатимиз раҳбари Энергетика ва электрлаштириш вазирлиги томонидан тайёрланган лойиҳага тўхталиб, энергетика соҳасини янада ривожлантиришни бир қанча стратегик масалаларга йиғилиш қатнашчиларининг эътиборини қаратди.

Биринчидан, мавжуд лойиҳада асосий ёқилғи манбалари — кўмир, газ ва нефтдан фойдаланиш баланси аниқ кўрсатиб ўтилмаган. Бинобарин, энергетикани ривожлантириш истиқболлари ҳақида гап кетганда қайси ёқилғи турига асосий эътиборни қаратишимиз зарурлиги аниқ эмас. Энергетика соҳасига сарфланаётган маблағлар бутун фойда келтириши, айни чоғда мамлакатнинг эртанги қўнига ҳам хизмат қилиши зарур. Мамлакат иқтисодий таъини бўлган энергетика тизимини ривожлантириш ҳақида гап борганда, стратегик йўналиш доимо диққат марказида бўлмоғи лозим.

Иккинчидан, лойиҳада сарфланаётган маблағ маҳсулдорлиги ҳақидаги масала алоҳида кўрсатиб ўтилмаган. Ёқилғи сарфини камайтириш, меҳнат маҳсулдорлигини ошириш ҳам доимий эътиборда туриши зарур. Иш ҳақи даражасини охириги натижага боғлиқ этиб қўйиш керак. Бугун дунё энергетикани ривожлантириш масаласида тежамкорликни ошириш йўлидан борапти, чунки бу йўл ҳам энергетиканинг ўзида, ҳам истеъмолчиларда маблағнинг тежаллишига, пировард натижада эса маҳсулотларнинг арзонлашувиغا олиб келади.

Учинчидан, тежамкорлик масаласи нафақат янги ва замонавий қувватларни ишга тушириш, балки мавжуд қувватларни модернизация қилиш ҳисобига ҳам ҳал этилиши зарур. Бор ускуналарни ишлаб келаятган ишчи ва муҳандисларга раҳмат. Лекин нимани ва қачон янгилан, таъмирлаш масаласи, қайси технологияни қачон ўзгартириш зарурлигини олдиндан режалаштириб қўйилган бўлиши шарт. Энергетикани ривожлантириш масаласи қўйилганда ҳаммасини бозор ҳал қилади, деган ақидага ишониб ярамайди. Энг ривожланган давлатларда ҳам энергетика тизимининг истиқболлари ҳақидаги масаласини давлат ҳал қилади.

Тўртинчи масала — мавжуд қувватлардан оқилона фойдаланишдан иборат. Энергетика таъминотидаги мустақкам ишонч — бугунги куннинг энг долзарб масалаларидир. Энергетика тизимларидан

ги қўтилмаган узилишлар туфайли халқ ҳўжалиги объектлари фаолиятининг бир қанча вақт тўхтаб қолишига йўл қўйиб бўлмайди. Бунга эса фақат қувват манбаларининг ўзаро боғлиқлигини мустақкамлаш орқалигина эришиш мумкин.

Бешинчидан, энергетика тизимида халқаро кооперацияни кучайтириш — кун тартибидан турган энг муҳим масалалардан биридир. Хусусан, Фарғона водийсини электр қуввати билан таъминлаш борасида Қирғизистон билан ҳамкорлик яхши натижаларга олиб келиши мумкин. Унутмаслик керакки, Марказий Осиё шароитида сув ва энергетика масаласи бирибири билан чамбарчас боғлиқ. Шундай экан, бу масалаларнинг бир бутун ҳолда ҳал этилишидан ҳар икки давлат бирдай фойда кўрган бўлур эди.

Олтинчидан, Фарғона водийсини электр қуввати билан таъминлаш масаласи энергетика тизимларини ривожлантириш лойиҳасида алоҳида банд шаклида киритилиши зарур, деб таъкидлади Юртбошимиз. Водийнинг иқтисодий салоҳияти, географик жойлашуви, аҳолисининг тез суръатларда кўпайиб бораётгани масалани шу тарзда қўйишни тақозо этмоқда. Ҳозир водийга электр қуввати Тожикистон худуди орқали етказиб берилмоқда. Ҳолбуки, водийнинг энергетика тизимини ўз-ўзига қийоқ қилдирган даражага етказиш мумкин ва лозим.

Шунингдек, мамлакатимиз раҳбари энергетика тизимини ривожлантириш бошқарувининг оптимал даражада бўлишига ҳам боғлиқ эканини кўрсатиб ўтди. Масалан, энергетиклар электр станцияларини газга ўтказиш лозимлиги ҳақида гапирганда, кўпинча, станциялар учун кўмир етишмаслигини баҳона қилади. Кўмирчилар эса маҳсулотига хариidor етишмаслигидан нолийди.

Ҳолбуки, ёқилғи ишлаб чиқарувчилар билан уларнинг истеъмолчиси бўлган энергетиклар ягона тижорат тизимининг аъзолари бўлишдан эди, бундай сансалорликка барҳам берилган бўлар эди. Шу боисдан мамлакатимиз раҳбари ёқилғи қазиб олишдан маҳсулот тайёрлашга ҳам бундан тўла циклни ўз ичига қамраб оладиган тижорат тузилмалари тузиш ҳақида таклифлар тайёрлаш масаласини кун тартибига қўйди. Молия вазирлигига электр қуввати ишлаб чиқаришда газ ҳисобини камайтириш учун сотиб олинаётган кўмирга давлат дотацияси ажратиш масаласини ўрганиб чиқиш топширилди.

Йиғилишда энергетика тизимида ишлаб турган қувватларни ривожлантириш ва таъмирлаш истиқболлари ҳақидаги лойиҳа бандма-банд атрофида муҳокама этилди ва тегишли қарорлар қабул қилинди.

Мусулмон НАМОЗОВ,
Уза мухбири.

(Давоми. Боши 1-бетда).
«Метролоиҳа» жамоа қорхонасининг директори А. Зокировлар асосий ургини транспорт магистралларини ривожлантириш масалаларига қаратдилар. Яқин 15 йилга

да ягона бир муштаракликни ўзида намойен этсин».
Архитектура кенгашининг аъзоси Ф. Турсунов, УЗЛИТИ директори С. Хўжаев ва бошқалар шаҳарнинг марказий қисмидаги архитектура ансамблини ниҳоясига етказиш зарурлигини таъкидладилар.

билан эсдан чиқармаслигимиз керак бўлган яна бир муҳим масалани ободонлаштириш бошқармасининг бош муҳандиси В. Приходко йиғилишда кўтарди. Бу масала гаражлар ва пойтахтнинг аҳолиси бўлган автомобил қўйиш жойларидир. Бу масалани ҳал қилиш аниқгина молиявий маблағларни сарфлашни тақозо этади. Шу боисдан ер ости кўп қаватли бокслар қурилиши аниқ мудоабидир. Ана шундай қилинганда худуднинг каттагина фойзи бирданига бўшайди ва у шаҳарнинг эстетик қўриниши бузилмаслигига олиб келади.

Архитектура кенгашининг аъзоси С. Сулягиннинг йиғилишдаги сўзининг мавзуи энг долзарб ва ҳаётий жиҳатдан муҳим бўлиб у аҳолини газ билан таъминлаш масалаларига қаратилди. Бош режа лойиҳасида тахмин қилинаётган энг самарали тури сифатида табиий газни истеъмол қилиш йилига 4,8 миллиард кубометрга етказилади. Бунда ёқилғи ана шу турининг ҳар доим етарли миқдорда бўлиши бу вазифанинг 100 фоиз даражада бўлишига қаролат бериш керак. Бироқ бу масаланинг ечимни хусусида ўйлаш керак.

Тошкентнинг бош режаси ва унинг шаҳар зонасидаги 2015 йилгача бўлган даврдаги лойиҳаси идорадан ташқари экспортлаш Бош бошқармаси, Давлат меъморозлик қурилиш қўмитасининг шаҳарозлик ва илмий техника кенгашлари, Давлат табиати муҳофазат қилиш қўмитаси томонидан қўриб чиқилди ва уни тасдиқлашга тасвия этилиб, бу лойиҳа муҳокама чоғида асосан маъқул деб топилди.

Йиғилишда Бош вазир ўринбосари А. Исаев қатнашди.

ТОШКЕНТ XXI АСР БОШИДА ҚАНДАЙ БЎЛАДИ?

Тошкентни ривожлантиришнинг истиқболдаги режаси муҳокамаси муносабати

Бағрикенглик

ЭГИЛГАН БОШНИ ҚИЛИЧ КЕСМАЙДИ

Утган йилги февраль воқеаларидан кейин Президентимиз Ислам Каримов юртимиздаги барча ёшларнинг фарзандларини, уларни асраб-авайлашга бутун ғўжудим билан ҳаракат қиламан, деб айтганлар. Юртбошимиз ушбу сўзларининг нақадар ҳақиқат эканлигини ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди.

Сўнг шаҳар прокурорининг ўринбосари Мурод Солихов бундай ҳолларда фуқароларнинг қандай хатти-ҳаракатлари қилиши лозимлиги тўғрисида, пойтахт Ички ишлар бошқармаси бошқаруви ўринбосари Зухриддин Бобоқалонро террорчи гуруҳлар таркибига аъза қилиб қўйилган ва Фармон асосида Ватанига қайтаётганлар, шунингдек, бу борада шаҳарда олиб борилаётган ишлар тўғрисида тўхталиб ўтишди.

Қўйида йиғилишда сўзга чиққан айрим ҳамшаҳарларимизнинг дил сўзларини азиз муштаракларимиз эътиборига ҳавола этаемиз.

оқсоқоллари ва фаоллари, ўчакта назирлари ва маҳалла раҳбарлари, прокуратура, адлия, суд, ички ишлар соҳаси вакиллари иштирок этидилар.

Йиғилишни олиб борган Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари Рихсатилла Ақромов Фармон тўғрисида батафсил тўхталиб, унинг моҳиятини очиб берди.

Сўнг шаҳар прокурорининг ўринбосари Мурод Солихов бундай ҳолларда фуқароларнинг қандай хатти-ҳаракатлари қилиши лозимлиги тўғрисида, пойтахт Ички ишлар бошқармаси бошқаруви ўринбосари Зухриддин Бобоқалонро террорчи гуруҳлар таркибига аъза қилиб қўйилган ва Фармон асосида Ватанига қайтаётганлар, шунингдек, бу борада шаҳарда олиб борилаётган ишлар тўғрисида тўхталиб ўтишди.

Утган йилги февраль воқеаларидан кейин Президентимиз Ислам Каримов юртимиздаги барча ёшларнинг фарзандларини, уларни асраб-авайлашга бутун ғўжудим билан ҳаракат қиламан, деб айтганлар. Юртбошимиз ушбу сўзларининг нақадар ҳақиқат эканлигини ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди.

Сўнг шаҳар прокурорининг ўринбосари Мурод Солихов бундай ҳолларда фуқароларнинг қандай хатти-ҳаракатлари қилиши лозимлиги тўғрисида, пойтахт Ички ишлар бошқармаси бошқаруви ўринбосари Зухриддин Бобоқалонро террорчи гуруҳлар таркибига аъза қилиб қўйилган ва Фармон асосида Ватанига қайтаётганлар, шунингдек, бу борада шаҳарда олиб борилаётган ишлар тўғрисида тўхталиб ўтишди.

Қўйида йиғилишда сўзга чиққан айрим ҳамшаҳарларимизнинг дил сўзларини азиз муштаракларимиз эътиборига ҳавола этаемиз.

ДАВР САДОСИ

БАРЧА МАНБАЛАРДАН ОЛИНГАН СЎНГИ ХАБАРЛАР

МАМЛАКАТИМИЗДА

- Республика Байналмилал маданият марказида Туркман миллий маданият марказининг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди.
- Мамлакатимизга Хитой Халқ Республикаси ахборот индустрияси вазирининг ўринбосари Чжан Чунъизан бошчилигидаги делегация ташриф бурди.
- Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Буюк Британия кенгаши бош директори Дэвид Гринг бошчилигидаги делегация Самарқандга ташриф бурди.
- «Абу Али ибн Сино» наشريйти тўрт қисмдан иборат «Соғлом авлод — бизнинг келажакимиз» китобини chop этиди.
- Тошкентда «Нефтяга бой ер қатламларини аниқлашнинг геодинамик асослари» мавзуида илмий-амалий анжуман ўз ишчи бошлади. Унда Ўзбекистон, Россия, Қирғизистондаги илмий тадқиқот ва ишлаб чиқариш муассасалари «ЭКСОНОМОБИЛ» (АҚШ), «Петролель», «УЗПЕК» (Буюк Британия) компанияларининг мутахассислари иштирок этмоқда.
- Ўзбекистон Почта ва телекоммуникациялар агентлиги муассасида наشر қилинган «Алоқа дўнеси» журналнинг биринчи сонини босмадан чиқди.
- Ўзбекистон Республикаси Травматология ва ортопедия институтида спорт травматологияси махсус маркази очилди.
- Бухорода «DAEWOO UNITEL» уяли телефон компаниясининг Бухоро филиали иш бошлади.
- Муқаррам Тўрғунбоева номидидаги «Ўзбекракс» миллий рақс бирлашмаси, «Тановар» рақс театри пойтахт вилоятининг Пскент тумани пахтакорлари хўрўрларига жўнаб кетди.
- Сурхон воҳисида диний қайта ишлайдиган қорхоналар сонини яна биттага ортди. Жарқўрғон туманида Ўзбек-Турк «Алпомушқўша қорхонаси ўз фаолиятини бошлади.
- АҚШдан хўшабар келди. Ҳамюртимиз профессор Сарвар Кодиров жаҳон илм-фанини ривожлантиришга қўйган улкан ҳиссасини Америка Фанлари Биография институтини томонидан «2000 йил кишиси» деб топилди.
- Тошкентда иккинчи халқаро симфоник мусиқа фестивали бошланди.
- Бухоро шаҳрида «Соғлом авлод» дастури асосида Файзулла Хўжаев хотирасига бағишланган ўсмирлар ўртасида эркин кураш бўйича халқаро турнир бўлиб ўтди.

ЖАҲОНДА

- Кеца Арманистонда мустақиллик кўни нишонланди. Худди шу кўни арманистонлик тиббий хизматчилар ойлук машоҳларини ўз вақтида берилишини талаб қилиб иш ташлаш эълон қилдилар.
- Япониянинг Нагано шаҳрида Ўзбекистон маданиятини ва санъати фестивали бўлиб ўтди. Мамлакатимизнинг Япониядаги элчихонаси ва Ўзбекистон Бадиий академияси ҳамкорлигида ташкил этилган бу тадбир уч кун давом этди.
- 27 сентябрь кўни Нью-Йоркда АҚШ ҳамда Шимоллий Корея расмий вакиллари ўртасида навбатдаги музокара бошланди.
- Қўша Штатлар Югославия пойтахти Белграддаги Хитой элчихонаси биносини НАТО самолётлари томонидан шу йил май ойида вайрон этилгани учун Хитойга 28 миллиард доллар миқдорда тоvon тўлашга розилик билдирди.
- Югославия Президенти Слободан Милошевич сайловчилар билан учрашди учун Черногория шимоллидаги Беране шаҳрига келди. У ўтган йилги НАТО операциясидан кейин илк бор Сербия худудидан ташқарида чиққоқда.
- Бундан Люксембургда Фарбий Европа мамлакатлари транспорт вазирларининг учрашуви бўляпти. Унда ушбу минтақа давлатларида йилнинг нарҳи охишига тўғрйли юзага келган тартибсизликлар муҳокама қилинмоқда.
- БМТ қорғоғида Хавфсизлик Кенгашига доимий аъзо беш мамлакат ташки ишлар вазирларининг Бош котиби Кофи Аннан билан учрашуви бўлиб ўтди. Унда яқинда бўлиб ўтган «Минг йиллик саммити» якунидан кўнчада, хусусан, Хавфсизлик Кенгашининг дунёга тинчлик ва барқарорликни мустақамлаш борасидаги сўй-ҳаракатларини фаоллаштириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.
- Туркменистон Республикаси Президентининг Фармонига биноан иқтидорли талабаларни рағбатлантириш мақсидида таъинли шарҳносуном олим В. Бартольд номидидаги стипендия таъсис этилди.
- Жорий йилнинг 1-7 октябрь кўнлари Остонада иходкор ёшлар халқаро фестивали бўлиб ўтди.
- Бишкеклик талаба Полина Ломаккина Сингапурда ўтказилган «Ўзгалар маликиси» халқаро таълимнинг қўлини булди.
- Кеца Сочи шаҳри яқинидаги Лазаревск қорғида шахсий меҳмонхона қурилаётган биного бостириб қирган террорчилар беш қўруви ва бир аёлни қўлга олишди. Фаровга олинган қамқоқхоналарда сўзлаётган барча ченеларни озод этиди, Президент В.Путин билан учрашди ва битта вертолёт билан 30 миллион доллар берилишини талаб қилдилар. Кейин улар вертолёт билан бекор қилдилар. Террорчилар билан музокара олиб бораётган бир вақтда Москвадан Сочига «Альфа» гуруҳи етиб келди. Ҳўққчи ҳимоя қилиш органлари томонидан бинони ағлаш операцияси ишлаб чиқилди.
- Кубага тегишли АН-2ўничак самолёти Флорида қорғоғидан унча узоқ бўлмаган масофадда денгизга қулаб тушди. Маълумотларга қараганда самолёт бортида 14-18 нафар одам бўлган.
- Россиянинг Сахалин вилоятидagi Томаринский ва Улгегорский вилоятларида кучли тошқин содир бўлди. 504 фуқаро яшайдиган 102 турар жой ҳамда 3 та мол фермаси зарар кўрди.
- Бугун Европада пилларда кўни нишонланди.

Тошкент китоб-журнал фабрикаси цехларига ўрнатилган хоржий юксак унумли дастгоҳлар асосида сифатли матбаа маҳсулотлари ишлаб чиқаришга эришилмоқда. Бу борада сикдикдилдан меҳнат қилаётган ишчи-хизматчиларнинг муҳим ҳиссалари бор. СУРАТДА: ана шундай ишчилардан бири Гулноза Тўйчиева. Тохир Ниматуллин олган сурат.

ИШҚИБОЗЛАР КУТМАГАН МАҒЛУБИЯТ

Утган кўни Ўзбекистон миллий чемпионатининг XXX тур учрашувлари ўтказилди. Тошкентнинг «Пахтакор» жамоаси Нукусда «Турон» билан кўч синашди. Иккинчи давра ўйинларини кўтаринки рўнда ўтказаятган пахтакорчиларга бу сафар кўз тегди. Чўки улар кўтилмаганда чемпионат аўсайдагиларидан бири «Турон»га 1:3 ҳисобида ютказиб қўйишди. Лекин шўни таъкидлаш керакки, биринчи бўлиб пахтакорчилардан Собир Ходиев мезбонлар дарвозасига 38-дақиқада гол урган эди. Аммо мезбонларнинг футболчилари Қўтубоев, Жангалтов ва Жумабековларнинг 54, 77, 88-дақиқаларда рақиблари дарвозасини ишғол этишлари ишқибозлари мутахассислар учун кўтилмаган ҳол бўлди ва тошкентликлар мағлубиятини таъминладди. Пойтахтнинг шарафини ҳимоя қилаётган яна бир жамоамиз «Трактор» эса муваффақиятли оидинини давом эттирмоқда. Шу кўни ўз майдонда Наманганнинг «Навбахор» жамоасини қабул қилган тракторчилар муҳим галабани кўлга киритдилар. Биринчи бўлимнинг 30-дақиқасида мезбонлар ҳужумчиси Хуснидан Мирҳамидов киритган ягона гол «Трактор»га навбатдаги уч очкони тақдим этди. Қолган учрашувларда кўйидаги натижалар қайд этилди: «Нефчи» — «Қизилқум» 5:0; «Анджон» — «Бухоро» 2:5; «Насаф» — «Зарафшон» 4:1; «Сурхон» — «Самарқанд-Динамо» 5:3; «Металлург» — «Темирйўлчи» 6:1; «Сўғдийна» — «Кимёгар» 2:3; «Гулстон» — «Дустилик» 2:2; «Хоразм» — «Самур» 3:0.

Ақбар ЙЎЛДОШЕВ.

АҚШ ДАВЛАТ ДЕПАРТАМЕНТИДА

15 сентябрь кўни АҚШ Давлат департаменти мамлакат қўнларига биноян «Ўзбекистон ислом ҳаракати»ни хоржий террорчилик ташкилоти, деб таъсифлашга қарор қилганини билдирди ва бу хусусда махсус баёнот ҳамда маълумотнома тарқатди. Баёнотда таъкидланишича, Давлат департаменти мамлакат Конгрессини ўз қароридан огоҳ этган. «Ўзбекистон ислом ҳаракати»ни хоржий террорчилик ташкилоти, деб эълон қилиш ҳақидаги қарор мажбур билдирилишдан кейин етти кун ўтиб, расман кўчга кирди. «Ўзбекистон ислом ҳаракати», дейилган баёнотда, тинч аҳоли ҳаёти ва минтақадagi хавфсизликка таҳдид солмоқда. Ўзбекистон фуқароларига нисбатан содир этилган террорчилик ҳаракатларига айнан шу ҳаракат жавобгардир. Унинг одамлари хоржийликларни, хусусан, 1999 йили япониялик, бу йил эса америкалик альянсчиларни ўйратган. Ўзбекистон ва Қирғизистон худудларига уюштирилган босқинчиликлар учун жавобгарликни ҳам айни шу ҳаракат ўз бўйига олган. АҚШ давлат департаменти «Ўзбекистон ислом ҳаракати» 16 кишининг ўлимига сабаб бўлган Тошкентдаги портлашларга ҳам алоқадор, деган фикрда. Департаментнинг маълумотномасида қайд этилишича, «Ўзбекистон ислом ҳаракати» ислом жангариларининг коалицияси бўлиб, уларнинг мақсади минтақа мамлакатларида ҳокимиятни ағдардиш, барқарорликни издан чиқаришдир. Мажбур жангариларнинг маълум қисми Тожикистондаги фуқаролар урушида иштирок этган. Уларнинг бошлиғи Тохир Йўлдошев Ўзбекистон ҳўкуматига қарши «жиҳод» эълон қилган. 90-йилларнинг ўрталаридан буён «Ўзбекистон ислом ҳаракати» жангарилари Афғонистон худудидagi лагерларда тайёрларилган ўтиб келади, айрим жангарилар Усама бин Ладин назорати остида туради. Тўда «Толибон» ҳаракати ҳамда Афғонистон ва ўзга мамлакатларда қўнм топан бошқа гуруҳлар, алоҳида шахслардан ёрдан олиб туради. «Ўзбекистон ислом ҳаракати» ўзининг гаразли мақсадларига эришиш учун террор йўлини танлаган. АҚШнинг иқтисодий ва тижорий мафзаатларига катта фаоллик билан зарар етказишга уринаётган, АҚШ фуқароларига ҳужум қилган минтақадagi ягона гуруҳдир. АҚШ сийсати террорчилик ташкилоти билан қўнлий мулоҳиат қўрсатадиган фарқни эътироф этиш асосига қурилган бўлиб, «Ўзбекистон ислом ҳаракати»нинг террорчилик ташкилотлари рўйхатига киритилиши ана шу фарқнинг ийниқосидир. АҚШ Ўзбекистонининг ўз суверенитетини ҳимоя қилиш, худудий яхлитлигини сақлаш ҳўққини ва бу борадаги сўй-ҳаракатларини қўлаб-қуватлайди. Шу муносабат билан давлат департаменти «Ўзбекистон ислом ҳаракати»ни ўзида 28 террорчилик ташкилоти номини ҳамлаган рўйхатга киритди. Бўнинг натижаи шу улрак, АҚШнинг ҳифзи ҳимосидаги ҳўсуий ва юридик шахсларнинг мажбур тўдага молиявий ёрдан қўрсатиши таъкидланди. Молия вазирлиги эса «Ўзбекистон ислом ҳаракати»нинг АҚШ юрисдикцияси остидаги ҳар қандай активларини тўхташи ҳўққу берилади. Шўнингдек, ушбу тўда вакилларида АҚШга кириш визаси берилмаслиги ёки умуман мамлакат худудига кириш таъқиқлаб қўйилиши мумкин.

(Уза).

(Давоми. Боши газетанинг 107, 110-сонларида)

Энди биринчи дарвеш қиссасидурким, ровий бу тариха айтурким, биринчи дарвеш тизаси билан чўкка тушиб ўлтириб, тўтидек сўзга кирди, гўё бўлбули ҳазор достон эрдик, гул шўкка нола қилур эрди ва ҳар сўзлаганда тилидин шакар тўкар эди. У аввал хўнграб йиғлади ва деди, эй азизлар ва эй дарвешлар, мандин сўз эшитинглар, билинлар ва оғоҳ бўлингларки камина бу хирқа билан (дарвеш кийими) Фақир Яман мамлакатининг ахлидиндурман. Бир отам бор эрди, савдогар эрди, моли кўп эрди ва ани Хожа Аҳмад Яманий дер эдилар. Андор савдогар эрдик ҳамма савдогарлар анинг учун савдо қилур эрдилар. Уғил фарзандлардин бири ман эрдим ва мандан улуг бир опам бор эрди. Отам ўз ҳаётида ул кизни эрга бериб эрди. Ва чун мен ўн беш йшга етиб эрдимки отам касал бўлиб, етти кундан сўнгра қазоий илохий билан руҳи тан қафасиндин учуб адам сарҳосига парвоз қилди. Қариндошларим келиб отамнинг қорозини қилиб дафн қилдилар. То етти кунгача таъзиятга машғул эрдилар, андин сўнгра ҳар қайси ўз уйларига кетдилар ва ман танҳо ўз кўнжиде ўлтириб қолдим. Отамнинг гамидин юз минг ҳасрат ва армон билан йиғлаб ўн кунни ўткардим. Эй дарвешлар, қанча бесарулолар, шайтон намолар шарҳада бор эрдилар, ҳар кун мардум таомидин қорин тўйгазур эрдилар. Уларда бир кўнча либосдин бошқа ҳеч нима йўқ эрди. Чун эшитдиларки Хожа Аҳмад Яманий ўлибдур, алардин неча нафари менинг олдими келиб, менинг ёнимга ўлтириб, мен билан бирга йиғлашга тутиндилар. Сўнгра менга насиҳат қилмак учун тил очдилар ва дедиларки, эй хожазода йиғламоқки ҳеч фойдаси йўқдур. Ота-онанинг ўлими Одам Ато замонидин то бу дамгача меросдур, энди ўзинг тирик бўлиб ва ота руҳини дуойи хайро билан хушнуд қилмак лозимдур деб, аф-сун ва фасона билан фирефта қилдилар. Хар қайсиси бир хижоини ўртага ташладилар. Мен уларни жоноҳон дўст деб гумон қилдим. Кеча-кундуз алар билан азият эканлар. Кеча-кундуз алар билан умр ўткардим. Охир умр таъбиблини айш-шаратга мойил қилдилар, бу тарихаки бир лаҳза хўшёр эсам эрдим, ҳаммаша шароб ичарга машғул эрдим. Ва яна мохруссор ўғлонлар бил-

лан суҳбат тутар эрдим ва қанча нимарсани суҳбат бустонида ахли муғанин (созандалар) ва муғриби хушилқомлар билан ўткардим. Эй дарвешлар, то уч йилгача бу тариха билан ўтди. Отамнинг ҳамма моли қирқ минг туман эрди, ҳаммасини елдек ҳавога совурдим. Ҳам-сўбатларим, қанизакларим ва навкарларим ҳар қайсиси нимайки хоҳласалар бердим ва менинг молимдан ўз уйларига олиб кетдилар. Уч йил ичида бари мол-мулким охирига елиб, тамом бўлди. Фақат бир эски тул эғнимда ва бир эски қулоқ бошимда қолди. Булак ҳеч нимарса қолмади. Тилло ва танга-

Опамга хабар бўлдики, биродаринг келди, деб. Опам дарҳол сарҳосимада менинг олдими чикди. Бу хол билан кўриб наъра уриб, фарёд қилди ва ёқасини поропора қилди, сочини ёйиб, сийнасига урар эрди. Ва менга бир йиғи келдики, ҳарчанд таралдуд қилдим ўзимни тўхтатолмадим. Ушал вақта опам мени кучоқлаб олди ва юзимга юзини суртиб буса қилди ва мени уйга киргизди. Мени ўлтурғизиб олдимига лазиз таомлар қўйди. Таомдан сўнг маликона сарулолар кийгизди ва манга айтдики, эй биродар билурманки сенда қудрат йўқки

лашдим, андеша қилдимки бу кеча ўзимни шаҳарга етурсам ва йул ранжидин кутулсам деб, муссар бўлмади. Шаҳар дарвозалари ёпилиб қолди. Ярим кеча эрди ва ой ўн тўрт кўнлик эрди, кеча чун субҳсодикдек равшан ва мунаввар эрди. Келиб ҳандак лабиде ўлтирдим. Шаҳар қалъасининг буржларига қараб тамошо қилар эрдим. Шу ҳолда хаёл суриб ўтириб эдимки, ногоҳ бир кишини кўрдимки қалъанинг бир буржига чиқиб, бир сандуқни игга боғлаб кўрғон деворидан ерга ташлаб ва ўзи девордан тушиб қўйиб бўлди. Мен уйлдимки бул магар ўғри бўлмай, бу сандуқни бу ерга қўйиб яна хазинадан иккинчи сандуқни олиб келса керак деб ўйладим. Бир соат ўтди келмади, хотиримга келдики, бу таъма сенинг насибанг бўлмайди ки, Худойи карим сенга иноят қилди деб хурсанд бўлдим, тахйят қордин гумид эрдим, таъма домига (тузоқ) умид боғлаб, гамим зийда бўлди.

Кўргазма залларида. Тоҳир Нигматуллин олган сурат.

Бўш вақтингизда

БОШҚОТИРМА

Белгиланган хонадан ракам атрофига соат мили йўналиши бўйича: 1. Тошкентдаги XVI асрда бунёд этилган маҳаббатли меъморлик обидаси. 2. Данагин олиб қўрилган ўрик. 3. Атоқли ўзбек кинорежиссёри, тарихий фильмлар муаллифи. 4. Қўрқам бино. 5. Ассосан Шимолий Америка, Гренландия ва Осийнинг шарқи-шимолида яшовчи халқ. 6. Дунё томонларини кўрсатувчи асбоб. 7. Анталида ўтказилган кураш бўйича жаҳон биринчилиги чемпиони бўлган ватандошимиз. 8. Айрим нави республикамизда етиштирилаётган жануб меvasи. 9. Мамлакатимиз кексалари наشري, газета. 10. Билим манбаи. 11. Ўзбекистон халқ шоири, газалнавис. 12. Саҳна асари қисми. 13. «Дил ба ёр-у, даст-ба қор» — яъни «доимо кўнглинг Аллоҳда бўлсин, қўлинг эса ишда» деган гоани илгари сурган XIV асрда пайдо бўлган йирик тасаввуфий тарикат асосчиси. 14. Мумтоз шоир. «Юсуф ва Зулайхо» достонларини қуйилган танкили ўзбек бахшиси — 18, 10, 15, 16, 2, 1.

Муаммоннома

Шакл марказидаги каталарда мусулмон олиманинг чоҳорларидан бири Ҳазрат Али меросига мансуб ҳикматлардан бири яширинган. Қуйидаги очкич сўзларни топиб, сўнг рақамларни харфлар билан алмаштириб муаммонномани ҳал этинг.

1. «Гўрўғли» туркумидаги достонларни қуйилган танкили ўзбек бахшиси — 18, 10, 15, 16, 2, 1.

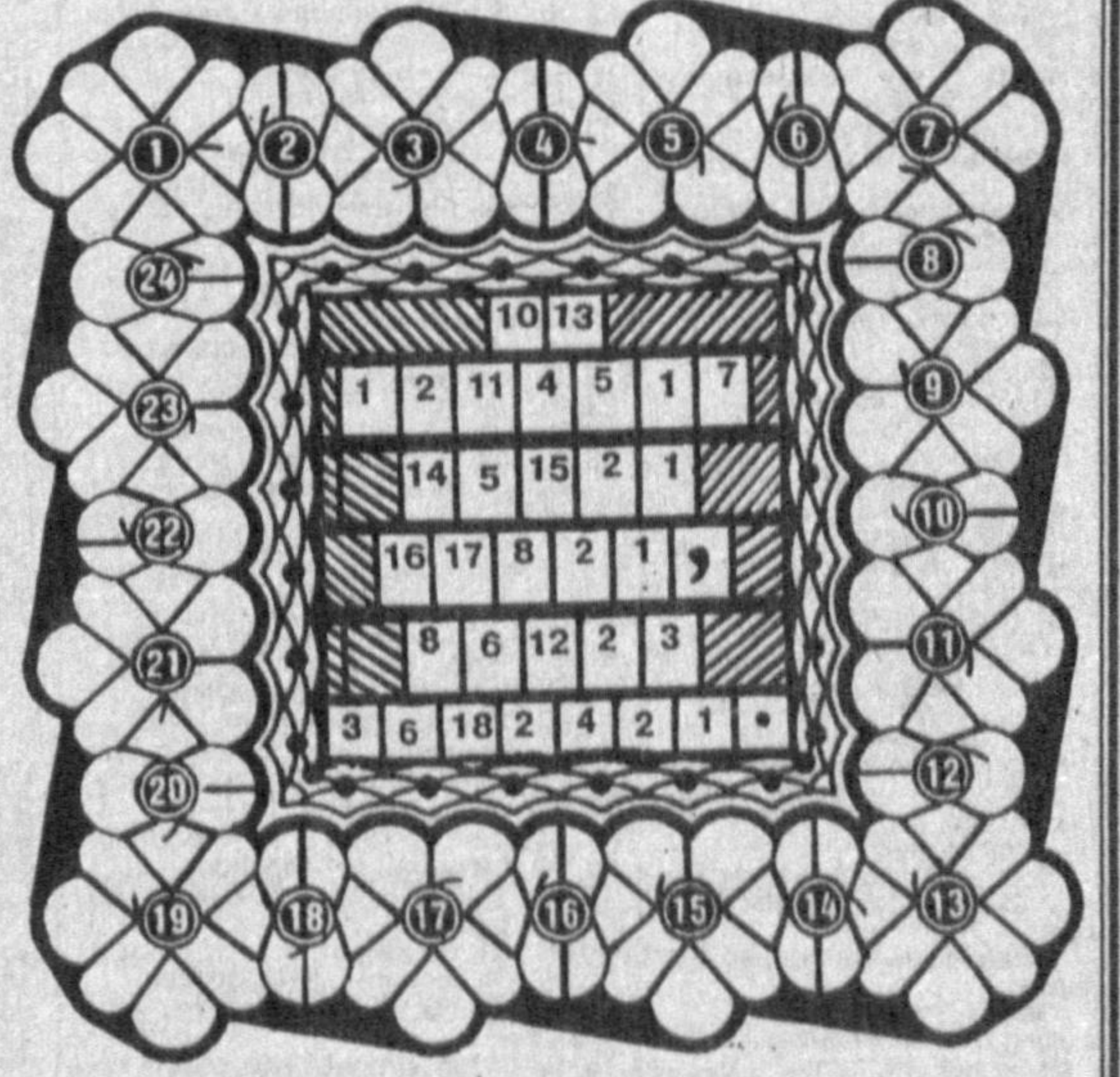
2. Хоразм воҳасига мансуб оммавий рақс — 15, 2, 13, 7, 5.

3. Маълум бир ишни амалга оширишда жамоатчилик томонидан бериладиган ихтиёрий ёрдан — 12, 2, 9, 2, 8.

4. Мақолдан: Она билан 14, 6, 15, 2 — гул билан лола.

5. Бирор фаолиятни амалга ошириш учун қулай вақт — 11, 17, 8, 4, 2, 3.

Тузувчи Фозилжон ОРИПОВ.

Газетанинг 15 сентябрь сониде чиққан бошқотирманинг жавоблари:

Ёйлар бўйича: 1. Туоқ. 2. «Форд». 3. Сули. 5. Шойи. 6. Тарх. 7. Фирр. 8. Маёк. 10. Хинд. 15. Унар. 17. Эфир. 18. Дарс. 19. Уфор. 20. Сато. 21. Ядро. 23. Наар. 24. Адир. Ёйлар бўйича унга: 4. Чигатой. 13. Аҳмаров. 14. Ерматов. 22. Мотобол.

Ёйлар бўйича чапта: 4. Чинобод. 13. Аскарлов. 14. «Ерилтош». 22. Монитор.

Бўйига: 11. Ақика. 12. Линза.

Энига: 9. Оқила. 16. Обаки.

Муаммоннома
Очкич сўзлар: 1. Кимё. 2. Нейлон. 3. Уд. 4. Май. 5. Чирок.
Ҳикматлар: Одийлик — одамийликдир. Чукур дара — сокин оқади.

Донишмандлар хазинасидан
БИРИНЧИ ДАРВЕШ ҚИССАСИ

лар йўқ эрдик овқатимга сарфласам. Уч кеча-кундуз хароба масжиднинг кунжиде ўлтирдим, юзим йўқки ташқарига чикарга. Мабодо эски уфалтаримдан бирортасининг йўли хароба масжидга тушиб қолгудек бўлса, мени курс ҳам кўрмаганга солиб ўтиб кетарди. Тўртинчи кунни тоқатим тоқ бўлди. Ва очлик лашқари қаноат мулкни торож қилди ва лашқари сабр бегонат бўлди. Ул харобадин ташқарига чикдим, саргардон эрдик ки қаенга борсам, билмас эрдим. Баногоҳ хотирамга келдики опамнинг уйига борсам хўб бўлмай. Эй дарвеш мундин қабохатроқ йўқдур. Ушал уч йил орасида опам неча мартаба киши юборди ва айтдики, эй биродарим, қурбонинг бўлайки, отамдин сен менга ёдгорликсан ва мени кишим йўқ кўнглим хоҳлагудек ва сени кўрарманки сен ҳамма вақт машъука билан вақт ўтказурсан, ҳаргиз бўлмадики мен сени олдими боролсам. Энди не бўлмайки агар бир соат қадам ранжиде қилсанг токи кузимни нури жамолнинг бирла мунаввар қилсанг. Мунча сўзлар билан ҳаргиз хўшёр бўлган эрдик опамнинг уйига борсам. Вақти бўлдики опамнинг уйига равона бўлдим. Анинг эшигига эрдим.

опангни уйида ўлтирсанг, вагарна ширин жонимни сенга фидо қилур эрдим. Ва билурманки аввалгидек бу шаҳарда турмоқлигинг ҳам маслаҳат эмас. Ло-зимдирки сафар қилсанг, нечүкми то-жирлар сафар қилмоқдадур — деб, бир ҳамёнда эллик туман зарни менинг олдимига қўйди ва деди, Эй биродар эшитдимки, жаъми тўжорлар (савдогарлар) Шом (Сурия) тарафига борардурлар ва ироади сафарни Шом қилибдурлар, андоқки сен ҳам бу зарга бир матои харид қилиб, бир соҳибни эътиборга (ишончи кишига) ҳавола қилгил, шу-шар биланки, Шомда сенга таслим қил-гил. Ўзинг қофила (қарвон) кетгандин сўнг неча кундин кейин йўлга чикар-сан, то инки дийдорингни кўриб тўя-син, андин сўнг худо умр берса алар орқасидин борурсен. Опамнинг сўзини ҳақ қилиб, бозорга чиқиб мато харид қилиб, бир марди тожирий эътиборига ҳавола қилдим. Қофила йўлга равона бўлди. Мен ўзим ҳам шаҳарда ўн кун қолдим. Ва ҳар кеча опам менга насиҳат қилур эрди. Ўн беш кундин сўнг отта миниб, йўл харжи ва икки либос билан йўлга чикдим. Опам билан видео-лашдим. Йўлда ҳеч қандай ҳодиса руй бермади. Тонки шаҳри Шомга яқин-

Қадриятларимиз
ХАЛҚНИ ШОД АЙЛАМОҚ
аҳли расоларнинг иши

Беш кўнлик гул кабир бу умримиз муддати, Бўлмоқ керак гул каби хандон лабу тоза рўй.

Хофиз Шерозийнинг юқорида келтирилган сатрларида нақадар катта маъно борлигига амин бўлганлигингиз рост. Чиндан ҳам халқимиз ниҳоятда серзавқ, табассумга мойил, кулгуга ўч халқдир. Қизиқчилик ва аския томир-томирларимизга, руҳиятларимизга сингиб кетган.

Истиқлол барча қадриятларимиз сандигини очиб юборди. Мустақиллик йилларида халқ ижодининг қайнар булоғи — дурдона меросимиз — аския ва қизиқчилик санъати янада сайқал топиб, халқимиз кайфияти ва руҳиятини кўтаришга хизмат қилмоқда.

ЭРТАГА
Мирзо Улугбек номидаги маданият ва истироҳат оромгоҳида олтин куз фасли — Шукроналик байрамга бағишланган «Аския кечаси» ўтказилади.

— Эртага бўладиган тадбирга пухта тараддуд кўрдик, — дейди Мирзо Улугбек номидаги маданият ва истироҳат оромгоҳининг директори, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими Баҳодир Султонов. — Оромгоҳимиздаги мавжли кўл атрофида минг нафар томошабинга жой ҳозирладиқ. Шу кун боғимизга ташриф буорадиган кулги ва аския шина-вандалари хизматиде кўли ширин ошпазларимиз бўлишди, томошабинлар учун ширинликлар ва чанқовбосди ичимликлар савдоси ташкил этилади. Бир сўз билан айтганда боғимизга ташриф буорадиган ҳам-шаҳарларимиз бу ерда ўтказиладиган на-вбатдаги яна бир мароқли тадбирнинг жон-ли гувоҳи бўлишди. Шунга ҳам таъкидлаш керакки, «Аския кечаси»да республикамизнинг етакчи аскиячи ва қизиқчилари, ҳаж-чи шоирлари, хонанда ва созандалари, тақ-лидчилари, дорбозлари иштирок этишди.

— Юртимизнинг бойликлари кўп, аммо халқнинг кўтаринки кайфияти ва руҳияти ноёб бойлиқдир. Кулгу, табассум — халқимиз соғлиги ва саодатидир. Шу бойлиқни эъзозлайлик. Машҳур қизикчи Юсуфжон Шакаржонов айтганидек, «Кулинг дўстлар, умрингиз узок бўлади», — дея ўз сўзларини яқунлар экан суҳбатдошимиз Билол ака Аминов майин табассум эла эртага Мирзо Улугбек номидаги маданият ва истироҳат оромгоҳида ўтказиладиган «Аския кечаси»га севимли «Тошкент оқшоми» муштарийларини, барча кулгусевар дўстларини чин кўнглидан шу тадбирни ўтказувчи мезбонлардан бири сифатида тақдир қилиб, ушбу сатрларни қозоғга тушираётган муаллиф билан ушбу кечада кўришиш истагини из-хор этди.

Солиҳ ЕҚУБОВ.

ДАМ ОЛИШ
ОҚШОМИДА
ОЛИМПИАДА ТАРИХИДАН

Машҳур юнон файласуфи Аристотелнинг маълумотига кўра, олимпиада ўйинлари эзгу макссадларда ташкил этилган. Қадимги Элада олимпиаданинг «Қардошлик, тенглик, тинчлик!» шiori барча тинчликсевар халқлар томонидан қувонч билан қутиб олинishi бе-жиз эмас.

Халқаро олимпиада ўйинлари тарихига бир на-зар ташласак, спорт олами-нинг жуда кенг куламли жа-равени кўз олдимида яққол намойен бўлади. Сизга айт-сак, чакқонлик, саломатлик ва спорт маҳоратларининг улкан намойиши дастлаб Афинада 1896 йилги тавал-луд олимпиада ўйинлари-даёқ бо оммавий спорт бай-рамининг нақадар салмоқ-ли эканлигини намойиш қилган.

Уша биринчи олимпиада ўйинларидан бошлаб спорт-нинг кўпгина турлари олим-пиада дастуридан ўрин ола бошлади. Гимнастика, су-зуши, қиличбозлик, югуриш олимпиада ўйинларининг асосий спорт тури бўлиб қолди.

Учинчи олимпиада ўйин-лари дастуриде канадалик ҳиндуларнинг уйнайдиган ўйинлари — «лякросс» ўт-казилган эди. Хозирги замон-чин устиде хоккей ўйини-нинг қондалари эса 1908 йил Лондондаги IV олимпи-

ада ўйинлари дастуриде ўз аксини топди. 1920 йилги VII олимпиададан бошлаб шайбали хоккей олимпиада дастурига киритилди. Хозирги замон олимпиада ўйинлари тарихидан шу нар-са маълумки, уларнинг кўпчилигида АКШ, Англия, Швеция, Италия, Франция, Финляндия, Япония каби мамлакатларнинг спортчи-лари пешкадам бўлишди.

1952 йили Хельсинкида ўтказилган XV олимпиада ўйинларида 69 мамлакатдан 4925 спортчи катнашди.

XVI олимпиада ўйинлари Австралининг Мельбурн шаҳрида ўтказилди. 1956 йил 22 ноябрда Мельбурн-нинг «Крикет Граунд» ста-дионида Олимпия машъали ёндирилди.

1960 йили XVII халқаро олимпиада ўйинлари Рим шаҳрида ўтказилди. Бу му-собақаларда ленинградлик спортчилар, асли сармак-ндлик опа-сингил Тамара ва Ирина Прессларнинг катна-шуви диққатга сазовордир. Улар олимпиада чемпиони бўлишган эди.

1964 йили Токиода бўлган XVIII олимпиада ўйинларида 94 мамлакатдан 6 мингга яқин спортчи кат-нашди. Бу ўйинларда ола-сингиллар И. ва Т. Пресс энгил атлетика бўйича му-ваффақиятли катнашдилар. Тошкентлик спортчилардан

Ақбар АЛИЕВ тайёрлади.

Ажойиботлар
СУВ АЛПЛАРИ ВА ЖАЖЖИЛАРИ

• Дунёдаги энг зўр ва энг алп ҳайвон — кўк ва кўкимтир кит ҳисобланади. Унинг каттаси 120 тонна тоза босади. Узунлиги 33 метр, юраги 600-700 килограмм. Жигари эса ундан ҳам катта бўлиб, 1 тонна, тили 3 тонна келади. Кўк ва кўкимтир китнинг танасидаги қони 8 минг литр, ичагининг узун-лиги 4 километр, ошқозонининг катталиги 3 минг квадрат метр.

Шундай катта китлар баъзан ке-маларни ҳам судраб олиб кетар экан. У 1700 отнинг кучига эга. У

сувда соатига 38-40 километр тез-ликда суза олади. Нафас олгани-да 14 литр ҳаво ютади.

Китдан 50 тонна тоза мой олиш мумкин. Китнинг янги туққан бо-ласининг узунлиги 6-7 метр бўлиб, оғирлиги 5-6 тонна бўлади. У хар кеча-кундузда оғирлиги 60-70 килограмм қўшиб боради. Кит су-тининг 45-50 фоизи мой бўлади. Она кит бир кеча-кундузда 200-300 литр сут беради.

• Дунёдаги энг катта балиқ — ақула. Хозирда музейда сақлана-

ётган унинг бир жағ суюгининг ичи-га 8 одам бемалол сиғади. Хозир ҳам шундай катта ақулалар бор.

• Бикини катта, калта тумшук, кичкина балиқнинг йирткичилиги ақула ва тимсоҳдан қолишмайди, агар одам дуч келиб қолса борми, унга ташланиши турган гап. Бу Американинг Амазонка дарёсида яшайдиган парий деган балиқдир. Унинг тиши пичоқдек ўткир. Улар гала-гала бўлиб юришади.

• Сайёрамида ўта кичкина ба-ликлар ҳам учрайди. Пандага ба-лиги кумурскага ўхшаш. Балиқлар-нинг кичкиналигидан уларнинг 15 тасини узунлиги 12 миллиметр ан-гишвонига жойлаштириб тузлаш мумкин.

• Шри-Ланкада ер бағирлаб юрадиган балиқларнинг хиллари ҳам бор экан. Улар суви қуриган дарёлардан қирғоққа қикиб су-в излайди. Баъзан бир ярим кило-метрдан ошқ ер бағирлаб юриб, куруқликда бир ҳафта яшай олар экан.

Кидирбой Тўлабоев,

